

Ardeab. és Banat kis- és középiparosainak
hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari
Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a ti-
magoarai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek
és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei.
Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150
lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négy-
zetcentiméterre 6 lei, kötéseknél engedmény.

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Nationalismul economic și diviziunea internațională a muncii

de G. THEUNIS

fost ministru de finanțe al Belgiei

Naționalismul economic este o formă nouă
a răului care paralizează relațiile economice in-
ternaționale. Acest naționalism este în același
timp o cauză și un rezultat al piedicilor tot atât
de numeroase pe cât sunt de diverse.

Desigur, după cum ușor poate constata
oricine, producția a reluat recent o alură ascen-
dentă foarte netă.

Poate fi un obiect de regret faptul că pro-
ducția este basată, cel puțin în parte pe comen-
sile guvernelor a căror continuitate nu este asu-
rată. Creșterea prețurilor încă a modificat
considerabil situația.

Nevoile de materii prime, care au fost com-
primate până la extrem, au reluat o anumită
amplare.

Situația a numeroase țări, mai ales dintre
țările producătoare de materii prime, s'a schim-
bat în bine.

Creșterea prețurilor de gros a făcut să dis-
pară una din principalele cauze ale crizei, anu-
me distanța prea mare între prețurile de en
gros și prețurile de detail.

Această destindere, această calmare a în-
grijorărilor au permis optimismului firesc al
oamenilor să refacă situația.

Sunt multe cauze care au impins țările pe
drumul autarhiei. E legitimă voința națiunilor
de a ajunge în stare să se satisfacă în întregime
prin ele însele, în caz de război.

Instabilitatea monetară este una din prin-
cipalele fenomene care au dus autarhie.

În timp ce prețurile au variat odinioară de-
la țară la țară în proporție neînsemnată, mani-
pularile monetare și intervențiile guvernamen-
tale au provocat distanțe considerabile, mer-
gând pentru anumite produse dela simplu la
quintuplu. Puterile publice au trebuit să intre-
vină pentru a păra piețele lor internaționale.

În aceste condiții, naționalismul economic
trebuia să aibe numeroase consecințe asupra
nivelului de existență respectiv care a fost sim-
țitor redus.

Fără îndoială, e lesne de înțeles că în mi-
locul tuturor dificultăților prin care au trebuit
să treacă, popoarele au căutat să soluționeze
problemele cele mai grele, dar totodată trebuie
să recunoaștem că autarhia nu este decât un
expedient și nici de cum o soluție pentru difi-
cultățile orei prezente.

Diviziunea internațională a muncii nu este
o utopie. Ea este o necesitate ce nu se poate tă-
gădui.

Să ne amintim, de pildă, că Statele Unite ale
Americii — al căror vast teritoriu este unul
din cele mai bogate dotate de natură, nu produc
nici un gram de cauciuc și nici un gram de ca-
fea. E o nebunie să crezi că în lumea modernă
un individ ar putea fi bogat în mijlocul mize-
riei semenilor săi, că un oraș ar putea prospera
într-o țară sărăcită sau că o țară ori un grup
de țări, ar putea progresa, în timp ce celelalte
națiuni ar fi menținute într-o stare vecină cu
ruina.

El kell indulnunk végre az új uton...

Hogyan szervezkedjék a hazai iparosság

A szakmák szerinti tömörülés az egyetlen szilárd alap, amelyre az iparosmozgalom számíthat,
építhet és támaszkodhat. — A szindikátusi szövetségek és az országos iparosszövetség kiépí-
tése csak a szakmai szindikátusok kellő megszervezése után következhet.

Reinhart Gyula nyíltlevele Bűstya Bélának

Kedves Barátom!

Hozzám intézett leveledben hivatkozol arra, hogy
a kézműiparosság megszervezésének miként való
elintézésében óhajtjátok az én véleményemet meg-
hallgatni. Kedves kötelességemnek tartom, hogy a
kérdésre a legnagyobb iparos nyilvánosság igénybe
vételével válaszoljak, mert ezek a kérdések hétről-
hétre felmerülnek az ország legkülönbözőbb vidé-
kein és ezek egységes és helyes megoldásáról annyi-
val is inkább gondoskodnom kell, mert sorsdöntő
órákat él át az iparosság, amely most áll ott, hogy
egész jövőjére kihatólag maga döntsön sorsa felett.

Tisztában vagyok azzal, hogy az ilyen kikért
vélemények értéke viszonylagos. Ha olyan irányu,
amely nekem megfelel, harsonával fogadom, ha nem
az én elgondolásom szerint való, bizony aligha fo-
gadja meg az, aki kérte. Lelkiismeretem megnyug-
tatása végett mégis körvonalazom véleményemet s
igyekezzem azt legjobb tudásom szerint megindokolni.

Mindenekelőtt megállapítom, hogy Targumureș-
Marosvásárhely különösen kedvező helyzetben
van, mert nem alakított ipartestületet és így nem
vették el semmijét. Nemcsak a vagyonra gondolok,
amelyet a munkakamarák kisipari osztályai kaptak,
hanem öt évtizedes munka erkölcsi értéke sem ve-
szett ott kárba. Ebben a félszázados közjátékban
Targumureș-Marosvásárhely nem vett részt, hanem
ősi ipartársulatait, amelyek a régi céhek jogutódjai
voltak, folytatta tovább s most abban a kedvező
helyzetben van, hogy amit más városok a maguk
ipartestületeinek felosztása után kezdenek meg-
alakítani, az egyes szindikátusokat, szakmai szerve-
zeteket és iparos egyesületeket, ezek Targumureș-
Marosvásárhelyen készen vannak és már hozzá is
foghatnak a második lépéshez, a szövetség megal-
akításához, amely mindennemű társulatot és együletet
a köz érdekében összpontosít s egységes vezetés alá
vesz, irányítja azokat a közös érdekek elérése érde-
kében. És megkezdődhetnek egyszersmint az előké-
születek az országos szervezetbe való kapcsolódásra.

Most már kérdem, mi értelme volna felosztalni
ezeket a százados intézményeket és belépni az Unió-
néba, vagy akár a Reuniunea egyenként tagokul
s megalakítani a fiókokat, amelyeknek semmi ha-
táskörük nincs, csupán arra valók, hogy a közpon-
tot táplálják.

Talán értelme volt évekkel ezelőtt az Unióna
tagjává lenni, amikor az 1921. évi rendelet törvény
bizonyos privilégiumot adott ezen egyesület tagjai-
nak közmunkák vállalásánál. Mióta azonban az új
ipartörvény ezen kedvezményeket a munkakamara
összes tagjaira kiterjesztette, elvesztette az Unió-
na ebben a viszonylatban a maga létjogosultságát.
Más baj is van. Minthogy ezen egyesületek bizo-
nyos pártpolitikai működést, mint akár a galatiai
vagy bucurești és cluji fejtettek ki, a kormányvál-
tozások alkalmával nehéz helyzetbe kerültek s ered-
ményes munkát a köz érdekében nem mutathattak

fel. Azokban a városokban aztán, ahol két vagy há-
rom ilyen egyesületnek volt fiókja, a legadázabb
harcba keveredtek egymással az iparos közérdek leg-
nagyobb kárára. Ilyen tapasztalatokat bizonyára Ti
is szereztetek, hiszen a legutóbbi gyűlésekről la-
punkban megjelent beszámoló erre mutat.

Eldöntöttük így az elvi vitát, amely szerint, ha
nem akartok egyletesit játszani s a központnak
bábjai lenni, melyeket sokszor magánérdekéért
rángatnak hol ide, hol oda, meg kell maradnotok a
régi alapokon, azokat összhangba kell hoznotok a
mai viszonyokkal, tovább építenetek, új szellemmel
megtöltenetek, hogy helyt állhassatok a mai viszo-
nyok között is.

Amint Ausztriában és Németországban vissza-
tértek a régi rendhez és a megfontolt céhek alapján
szervezték meg a kézműipart, nekünk is oda kell
hatni, hogy ilyen szervezetet létesítsünk, tehát nem
egyletet, hanem szakmai szindikátusokat kell alkot-
nunk, mert minden iparágban külön bajai, külön sé-
relmei vannak. Mások a célkitűzései, másképpen kell
a jövőjéről gondoskodnia, mert a szindikátusoknak
nemcsak tagjai erkölcsi javait kell megtartaniok,
megőrizniök és fejleszteniök, hanem gondoskodniök
kell anyagi jólétükről is. Mi tagadás, ez a legközelebb
álló és legsürgősebb is az iparosokra nézve, külön-
sen a mai súlyos gazdasági viszonyok között.

A szakmák szerinti tömörülés a legfontosabb,
mert az képezi alapját azután a további szervezke-
désnek. Ez az a gránitkö, amely kemény, szilárd, el-
lenáll az idő minden viszontagságának s amelyre
bátran lehet építeni. Ha azt akarjuk, hogy a kéz-
műipar ismét virágzó legyen, ha azt akarjuk, hogy
a kézműiparosok boldoguljanak és megszerezzék ma-
guknak munkájuk eredményeként a jólétet, a nyu-
godt megélhetést, minden erőnköl arra kell töre-
kednünk, hogy mielőbb megalakítsuk ezeket az alap-
szerveket, s helyes irányban való működésre serkent-
sük.

Hiszem és vallom, hogy ezek az egyes szindiká-
tusok erősek lesznek, erősek lesznek ezek szövetsé-
gei is és az országos szindikátusok szövetsége is,
mely minden politika kizárásával egyedül és kizá-
rólág a kézműiparosság érdekeit fogja szolgálni s az
eredmény nem marad el.

Lelkes apostolokra van szükség, kik vállalják a
nehéz munkát, hogy megmozdítsák a kézműiparos-
ságot, legyőzzék a közönyt s egy táborba hozzák
mindazokat, akik hisznek abban, hogy a kézműipar-
nak még jövője van.

Évtizedes együttműködésünk azzal győzött meg,
hogy Te a választottak közül való vagy, aki a Tőled
megszokott bölcsességgel és eréllyel meg fogod szer-
vezni Targumureș-Marosvásárhely kézműiparos-
ságát, amihez erőt, kitartást és Isten segédelmét
kéri

Arad, 1937. augusztus 10.

Öreg barátod,
Reinhart Gyula

Jellemző elbírálás

Szerény megjegyzés a betegsegélyző egy intézkedéséhez.

A betegsegélyző mellett működő fellebbezési bizottság döntése értelmében a fizetésnélküli alkalmazottak kötelesek a betegsegélyzőbe beiratkozni, ahol az első fizetési osztályba sorozzák őket. Jellemző elképzelés. Jellemző, mert a fellebbezési bizottság az esetben igen méltányos akart lenni s elárulja, hogy elképzelése szerint az a méltányosság, ha menél kevesebbet kell fizetne a félnek. Miért? Mert a betegsegélyző díjat senki sem fizeti szívesen. Ezt a fellebbezési bizottság minden további nélkül elismeri. Holott a helyes az volna, s a betegsegélyző annyira népszerű kellene, hogy legyen, hogy ezeket a díjakat a nyújtott ellenszolgáltatás mellett az érdekeltek ne tartásák magasaknak s a most első osztályba sorozott kategória maga is tiltakozzék, mert hiszen a kis díjak mellett kisebb munkanélküli, betegségi pótlék és más hátrányok is vannak. A fizetés nélküli alkalmazott pedig nem egy esetben többet keres, mint a fizetős és mintán keresete teljesen teljesítményéhez van kötve, betegség esetén sárga-sárga kevés segélyt kap. Ez a szempont azonban, természetük, teljesen normális körülmények között jöhetne számításba. Így? Így mindenki örül, hogy megussza mennél olcsóbban. Mint egy büntetést.

„Közel egymilliárdal csupán német árut vásárolhatunk”.

A Lupta írja:
Románia és Németország kereskedelmi mérlege az első félévben 974 millió 609 ezer lei többlettel zárul Románia javára. Közel ezer millióról van szó. Mi hasznát vesszük ennek? Szabadon használhatjuk? Nem. Közel egymilliárdal csupán német árut vásárolhatunk. Ily körülmények között felmerül a kérdés: miért volt szükség arra, hogy németországi követelésünket ötezer vagon buza kiszállításával emeljük? Hogy a német ipar még inkább terjedjen az országban? Nem kifogásoljuk a két ország közti kereskedelmi kapcsolat fenntartását, de a normálisan túl nem lehet szó rendkívüli intézkedésről. Azért írtuk meg ezt, mert állítólag újabb tárgyalások vannak folyamatban további ötezer vagon buza szállítására.

Mekkora a világ legnagyobb gőzmozdonya?

A világ leghatalmasabb lokomotívja, nem mint az ember hinné, Amerikában, hanem Franciaországban van. Most készült el ugyanis a Páris-Lyon-Mediterranée vasúttársaság megrendelésére egy hatalmas gőzmozdony, amelynek vontatőereje 4400 lóerő. Ez a gigantikus lokomotív Páris és Manton között fog közlekedni és az 1111 kilométeres utat a közbeszűtő állomások leszámításával 10 óra és 30 perc alatt teszi meg, ami annyit jelent, hogy a 450 tonnát nyomó kocsisorral együtt óránként száz kilométeres sebességet képes elérni.

Mi a koktélt?

Londonból jelentik: Stone városka tanácsa egy vendéglő italmérési engedélyéről tárgyalva, felajánlotta a kérvényező képviselőjét, határozza meg, mi a cocktail. Baglei Tamás, a vendéglős ügyvédje előadta, hogy a kifejezés a kakasviadalok idejéből származik, amikor a nézők pohárköszöntőikben ünnepezték azt a kakast, melynek farkában a legtöbb toll maradt a viadal után. Az italt annyiféle alkatrészből öntötték össze, ahány tollat a kakas farkában megszámláltak. (Cocktail magyarul kakasfarkot jelent). Ez az újszerű meghatározás élénk vitához vezetett az angol sajtóban. Egy másik verzó szerint az amerikai Elmsford városában még ma is áll az a régi kocma, ahol 1779-ben az első cocktailt készítették. A kocma cégére egy hatalmas kakasfarok üvegbúra alatt. Egyszer egy vendég „valami nagyon erős” italt rendelt, kikötve, hogy a poharakat kakastollakkal díszítsék és a kocsmárosné négyféle pálinka összekeveréséből elkészítette az első cocktailt, amelyet „Obrien különlegességnek” neveztek el.

JAMBOR ÓHAJ.

A kődvéházi terrazonon egy fess fiatalember megy el egy asztal előtt és barátságosan odaköszön.
— Ki ez? — kérdi valaki az asztalnál.
— Ez, kérlek, a leghíresebb nőcsábász, minden ismerősének elcsalja a feleségét.
A másik mohón:
— Mutass be neki.

Nem fizetődik ki a munkakamarának a Carei-nagykárolyi temetkezési egyesület kisajátítása

Ismeretes, hogy az Oradea-nagyvárad munkakamara egyik múlt évi ülésén Moga Matei elnök azt javasolta, hogy a Carei-nagykárolyi iparosok temetkezési egyesületét, éppen úgy, mint a Satumare-szatmári Iparos Otthont a munkakamara vegye át és az egyesület másfélmilliós vagyonát kebelezze be.

Az elnök javaslatára az ügyet a kamara véleményezés végett kiadta ügyészének, aki most terjesztette be jogi véleményét, amely szerint a Carei-nagykárolyi Iparosok Temetkezési Egyesületének vagyona

nára a munkakamara nem formálhat jogot, mert az egyesület teljesen különálló jogi személyiség. De máskülönben is — írja az ügyész — nem tartom hasznát hajtónak a bekebelezést, mert az egyesület másfélmilliós vagyonával szemben mintegy négy-milliós teherterhel áll fenn, amelyet az egyesület tagjainak halála esetén a hozzátartozók számára kell kifizetni.

Ilyenformán a munkakamara nem támaszt igényt a temetkezési egyesület vagyonára.

Pénzügyminiszteri intézkedésre

A szezoniparos időmentességet kap a munkanélküli hónapokra

Jelentkezni kell a pénzügyigazgatóságon és az időmentes hónapokban még alkalmi munkát sem szabad vállalni.

Bucureştiből jelentik: Azok az iparosok, akik az évnek csak egy bizonyos szakaszában dolgoznak, mert mesterségük az időjáráshoz van kötve, már több alkalommal kérték a pénzügyminisztert, hogy azokban a hónapokban, amelyekben télienségre vannak kárhoztatva, ne legyenek adókötelesek.

A pénzügyminiszter többszöri intervencióra most hozzájárult, hogy a munkátlan hónapjaiban ezek az iparosok ne fizessenek adót és ezeket a hónapokat a teljes évre kivetett adóösszegekből levonásba hozhassák. Ennek a kedvezménynek előfeltétele, hogy a szezoniparos, időnyének befejeztekor, személyesen jelentkezzen a pénzügyigazgatóságon és közölje, hogy munkáját befejezte. A pénzügyi közegek ellenőrzik a bejelentés után, hogy az időnyiparos valóban nem dolgozik-e tovább. A bejelentett munkátlan idő alatt az ilyen iparosoknak még alkalmi munkát sem szabad végezniük.

Egységes árszabályt léptettek életbe a Târgumures-marosvásárhelyi nőiszabók

Eloszlanak a támadt ellentétek a két rokoniparág között.

Néhány hét óta a Târgumures-marosvásárhelyi női szabóipari munkaadók között erőteljes szervező munka indult meg. A szervezkedést az tette szükségessé, hogy egyes férfiszabók, akiknek a nőiszabóság gyakorlásához nem volt meg a kellő képzettségük, női munkákat vállaltak és ezzel alapjában megrendítették több jóhírnevű női szabóiparos létalapját. A szervezkedési munka révén sikerült a következő irányakat szabni:

Téli, tavaszi kabát és kosztüm I., II. és III. osztályu készítésben 800, 700 és 600 leitől, pongyolák I., II. és III. osztályu készítésben 350, 250, 150 leitől, blúz és alj 350, 200, 150 leitől, házi ruha 350, 250, 150 leitől, tenniszruha 300, 250, 200 leitől, angol szövet ruha 600, 450, 250 leitől, selyemből készült ruhák, délutáni ruhák 600, 400, 200 leitől, estélyi ruha 800, 500, 300 leitől, estélyi ruhákhoz belépő (brossu) 800, 450, 300 leitől, ugyanaz rövid belépővel 400, 300, 200 leitől, háromnegyedes kabát (trócar) 600, 400, 300 leitől, selyem kosztümök 800, 500, 300 leitől, a hozzávaló betét 50 lei, nadrágszoknya 450, 350, 250 leitől.

A női szabók tervbe vették, hogy külön válnak a férfiszabóiparosok szindikátusától és szervezetük a jövőben mint önálló szervezet fog működni. Ennek a tervnek keresztülvitelét azonban elvben elvették,

illetőleg attól tették függővé, hogy a férfiszabóiparosok szakosztálya elfogadja-e a következő feltételeket:

A meglévő alapszabályok pontjainak tiszteletben tartásával kérjük, hogy

1. Miután a női szabóiparosok szakszervezete kívánja, hogy a rendkívüli és rendes tagdíjakon kívül befolyt esetleges jövedelmek kizárólag a saját pénztárukba folyjanak be, azok felett a női szabók szakszervezete rendelkezhessek.

2. Az adminisztrációs költségeket ezután is a Târgumures-marosvásárhelyi szabómesterek szindikátusa viselje az alapszabályok értelmében.

3. Fentieket a Târgumures-marosvásárhelyi szabómesterek szindikátusának mindenkori elnöksége írásban is ismerje el.

A nőiszabók kérésével egyébként már foglalkozott a férfiszabók csoportja is s a testvérszindikátus kérését nagy megértéssel tárgyalta le és magáévá tette.

A kérdésben úgy határoztak, hogy küldöttség, melynek tagjai a szindikátus elnöke és alelnökei lesznek, keresi fel a férfiszabómestereket, akiket arra fognak felkérni, hogy a jövőben tartózkodjanak női kabátok és kosztümök készítésétől.

A negyvenórás munkahét ellen foglalt állást az államok többsége

Nemrég zajlott le Genfben a 28-ik nemzetközi munkaügyi értekezlet, amelyről a Népszövetség hivatalos közlönye most érdekes beszámolót közöl.

A konferencia tengelyében a negyvenórás munkahétről szóló egyezmények állottak, ezek sorsát kísértette a legnagyobb érdeklődés. A tárgyalások során majdnem kétszázalékos látszott, hogy az egyezménytervezetek nem fogják elnyerni a szükséges szavazattöbbséget. Anglia, India, Japán, Hollandia, Svájc kormánydelegátusai és természetesen a munkaadók képviselői is élesen állást foglaltak a negyvenórás munkahét bevezetésével szemben. Szerintük a munkaidő további csökkentése olyan gazdasági hátrányokkal járna, amelyek nem állnának arányban az azzal nyújtani kívánt szociális előnyökkel.

Ezzel szemben a munkaügyi hivatal igazgatója, a munkásdelegátusok és azok az államok, amelyek a negyvenórás munkahétet már bevezették, azt fejtették ki, hogy a technika mai fejlettsége mellett a negyvenórás munkahét rendszerezése nemcsak, hogy gazdaságilag lehetséges, hanem szociális szempontból szükséges és elkerülhetetlen.

Végül mind a három negyvenórás egyezményt a konferencián képviselt ötvenhárom állam közül csak tizenhat szavazta meg. A kormánydelegátusoknak a szavazástól való tartózkodása, illetve nemmel szavazása okozta, hogy a konferencia sem a kémiai, sem a grafikai ipar 40 órás munkahetének egyezményét nem fogadta el.

Szabad orvosválasztás a munkásbiztosítónál

Az Aradon székelő munkakamara legutóbbi közgyűlésén szóba került a betegsegélyző szabad orvosválasztási kérdése is. A magántisztviselői tagozat hozta napirendre ezt a problémát, mely nem újkeletű, mert már évek óta beszélnek és írnak róla, de a megvalósítástól még mindig messze áll. A munkakamarai felszólalás nagy feltűnést keltett és mivel ismét időszerezte a kérdést, megkérdeztük Platos Ioan munkáspénztári igazgatót, hogy neki, mint az intézmény vezetőjének mi a felfogása.

— A kérdést nem lehet a munkakamarai közgyűlés keretében letárgyalni — mondotta — az inkább a betegsegélyzőpénztár vezérigazgatójához tartozik. Tény, hogy már több alkalommal megnyilvánult a kívánság a szabad orvosválasztás mellett, de ennek egyelőre még áthidalhatatlan technikai és más akadályai vannak. Mi történnék, ha a biztosított fél minden esetben különleges kívánsággal lépne fel az orvosválasztásnál? A társadalombiztosító képtelen volna az igényeket kielégíteni. Jelenleg teljesen elegendő számú orvosunk van, a hozzánk fordulókat kielégítjük és így nem is találom időszerezni a szabad orvosválasztás kérdésével foglalkozni.

— Egyes nyugati államokban már régebben bevezették a szabad orvosválasztás rendszerét.

— Igen, például Ausztriában is néhány éve megszavaztak egy törvényt a szabad orvosválasztás jogáról, de a törvény ma sincs meg a gyakorlatban. A betegsegélyzőpénztárak vezetői eléggé alaposan áttanulmányozták a kérdést és állíthatom, hogy aradi viszonylatban valóban kevés panasz jutott el hozzám. Különben is, ha bármilyen panasz akadna, azonnal orvosoljuk. Az sem áll, hogy kevés az orvos. Ime itt van a névsoruk: Cozma Dumitru dr., Bonciocot Nicolae dr., Noveanu Vasile dr., Aldeşiu Ioan dr., Ropala Emil dr., Bologa Virgil dr., Botis Aurel dr., Moldovan Gheorghe dr., Stauber Andor dr., Curtuţiu Valeria dr., Pop Teodor dr., Boteiu Aurel dr., Chindler Iuliu dr., Pescariu Ioan dr., Demetrescu Nicolae dr., Manta Constantin dr., Halmagian Livius dr., Tamas Mihail dr., Vuia Salvator dr., Mager Aurel dr., Opris Octavian dr., Zesna Dumitru dr., Dejenariu Ioan dr., Tesici Svetolic dr., Olariu Cornel dr., Frint Sándor dr., Givulescu Iuliu dr., Stoinescu Mircea dr. Ezek az orvosok mind Aradon teljesítenek szolgálatot a betegsegélyzőpénztár kötelékében. A megyében huszonhét orvos áll a tagok rendelkezésére.

— Felelőtlük, hogy sok embernek pszichikai és más szempontból kényelmetlen a tömeges orvosi vizsgálaton való megjelenés

— Ezt a kifogást nehezen tudom megérteni. Demokraták vagyunk, emberek és emberek között nem tesszük különbséget, mi szükség akkor lelki gátlásokra, ha például egy beteg esetleg mások jelenlétében vizsgáltnak meg? Végre is, ha valaki olyan beteg, hogy nem tud felmenni a betegvizsgálatra, a lakására megy az orvos. Kerületenként vannak beosztva orvosaink és mindenkit a legpontosabb kezelésben részesítenek. Talán nem túlzás, ha azt mondom, hogy egyes betegek türelmetlensége és érzékenysége révén terjednek el olyan hírek, mintha nem lenne eléggé gyors orvosi vizsgálat.

Megnyugtathatok mindenkit, hogy a betegsegélyzőpénztár úgy, mint ma, a jövőben is igyekszik biztosított tagjainak érdekeit szolgálni. Ez az intézmény célja. A szabad orvosválasztás kérdése tudomásom szerint a közeljövőben kerül a központi betegsegélyzőpénztár vezetősége elé.

A szabad orvosválasztás ügyében megkérdeztünk egy magánhivatalnokot, aki arra az álláspontra helyezkedik, hogy néki mint a társadalombiztosító tagjának jogában áll ahhoz az orvoshoz menni, akit maga választ.

A szabad orvosválasztás szinte szimbolizálná az egyén szabad rendelkezési jogát.

Egyébként az aradi Munkakamara magántisztviselői, valamint iparos és munkás tagozat mozgalmat indított a szabad orvosválasztás kérdésében és a közeljövőben emlékiratot készítenek el, amelyet felterjesztenek a betegsegélyzőpénztár központjához valamint az illetékes minisztériumhoz. S. J.

PRAKTIKUS MEGOLDÁS.

- Na, mit ír a feleséged Karlsbadból?
- Hogy tiz kilót fogyott.
- Na, mit akarsz? Még nyolcszor odaüldöd és megszabadultál tőle.

FELHÍVÁS!

A munkakamarai választásokról szóló választói szabályrendelet (1936. július 21-i Monitorul Oficial ban) szerint a munkakamarai választói névjegyzékek összeállításai munkálatait minden év szeptember 1—15 között kell elvégezni.

A szabályrendelet a választói névjegyzék pontos összeállítása érdekében kötelezi a jogi személyiségekkel bíró szakmai szervezeteket, hogy a választói jogosultsággal bíró tagjaikról kimutatást nyújtsanak be az illetékes munkakamarához, illetve a munkakamarai megyei hivatalokhoz.

Ugyancsak büntetés terhe mellett kötelezi a magánvállalatokat és munkaadókat, hogy alkalmazottaikról is adjanak ilyen kimutatást.

Választói jogosultsággal bír minden kisiparos, aki 21 évét betöltötte, román állampolgár és legalább 6 hónapja a munkakamara területén lakik, ha a törvény szerinti szakmai képesítését igazoló könyvvel rendelkezik. Az utóbbi feltételt — miután a mesterkönyvek kiállítása még nem történt meg — a kibocsátott „adeverinţa”-k pótolják.

A szakmai szervezetek és munkaadók által benyújtandó kimutatás a tagok, illetve az alkalmazottak vezeték- és keresztnévét, lakhelyét (helység, ucca, házzám) s foglalkozását tartalmazzák, valamint megjelölik, hogy a bejelentett tag, illetve alkalmazott román állampolgár, 6 hónapnál hosszabb ideje tartózkodik a munkakamara területén és hogy a munkakamara kisiparos, tisztviselő vagy munkás tagozatának választói névjegyzékébe irandó be.

Felhívunk minden helybeli és vidéki kisiparos szervezetet, hogy a fenti kötelezettségüknek a szeptember 1—15-ig terjedő időközben okvetlen tegyenek eleget és a kimutatás összeállításához már most kezdjenek hozzá.

Ilyen bejelentések hiányában is minden kisiparos jogosult egyéenként saját magáról szóló bejelentést tenni.

A választói névjegyzékek összeállításával kapcsolatosan további teendőket és fogorvoslatokat később időben közölni fogjuk.

Sürgősen össze kell hívni a szabóiparországoskongresszusát

Komoly visszhangot keltett Tellmann Béla Braşov-brassói szabómesternek az „Az Iparos”-ban megjelent vezércikke.

Két nyílt levél Tellmann Bélához, az országos szabókongresszus eszméjének megpendítőjéhez

Közelmultban — mint bizonyára lapunk valamelyi olvasója számára emlékezetes, — tartalmas, tanulságos és hasznos cikk jelent meg az „Az Iparos” vezető helyén Tellmann Béla Braşov-brassói szabómester tollából. A cikk erőteljes propagandát indított egy országos szabókongresszus összehívása érdekében. Hogy

érvei milyen meggyőzőek voltak és hogy az általa propagált kongresszus mielőbbi összehívása mennyire időszerű, bizonyítja a visszhang, amelyet a vezércikk keltett. Alább szöszörint közöljük a két csatlakozást, amely eddig szerkesztőségünkhez érkezett a szabószakma szempontjából annyira főbenjáró fontosságú ügyben.

Arad szabóiparossága lelkesen felkarolja a szabókongresszus ügyét

Tellmann Béla szabótársulati elnök urnak

Braşov.

Mélyen tisztelt Elnök Ur!

Az „Az Iparos” című iparoslap f. évi július 23-iki számában megjelent igen értékes cikkének okfejtéseivel mindenben egyetértve, örömmel csatlakozunk az abban felvetett eszméhez az új területek szabóipari kongresszusának összehívását illetőleg és

készek vagyunk Önt ezen általános érdekekért folytatott tevékenységében minden erőnkkel támogatni.

Remélni akarjuk, hogy országunk valamennyi szabóipari társulata meg fogja érteni egy mielőbbi

—lehetőleg még a nyár folyamán — megrendezendő kongresszusnak égető fontosságát

és ebben a reményben kérjük Önt, mélyen tisztelt Elnök Ur, megkezdett munkájának folytatására, hogy ezáltal lehetővé váljék a kézműipar számára, hogy hathatósan hallassa szavát, valamint, hogy helyzetét és fejlődésének jövőbeni lehetőségeit megbeszélje.

Várjuk szíves értesítést az összehívás időpontjára nézve és eredményes munkálkodást kívánva, köszöntjük

szaktársi üdvözléssel:

az Aradi Férfiszabó Szindikátus nevében:

Márton Sándor titkár. Mariţa George elnök.

Sok száz szabó érzéseit tükrözi a Deva-dévi csatlakozás

Igen tisztelt Elnök Ur!

Az „Az Iparos” 30-ik számában megjelent közleménye és ezzel kapcsolatosan a szabóiparosokat közvetlenül érdeklő fejtegetések, mind olyan kérdések, amelyek sürgős megoldásra várnak. De — mint Ön is megállapította, — nemcsak azok, hanem számtalan más olyan sérelme is van a szabóiparosságnak, amelyeket csak jól előkészített szakmai kongresszus keretében lehet érdemlegesen letárgyalni, ebből leszűrni az életképes részeket és ezek alapján öntendő formába a határozati javaslat.

Ennek a kongresszusnak az összehívását lehetőleg egy nagyobb városban székelő szabóiparos intézmény vezetői kell, hogy előkészítsék, megszervezzék és levezessék

és természetesen minél előbb, mert igen előnyös lenne, ha a kongresszus szeptember 15-ike előtt megtartható volna.

Nagyon helyes Önnek az az elgondolása, hogy először csak szakmánkénti kongresszust kell összehívni, mert

egy általános iparoskongresszus alkalmával, ahol minden szakma külön-külön sorolja fel sérel-

meit és panaszait, képtelenség a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt alapos munkát végezni,

márpedig félmunkával jó eredményt elérni aligha lenne lehetséges. A szabóiparosságnak határtalan sok az indokolt érélmé és valóban legfőbb ideje az érdemleges lépések megtétele, mert minél tovább húzódik, annál kuszáltabb lesz és annál nehezebben lesz megoldható mindaz, amit talán egy közelebbi kongresszus keretében könnyebben lehetne megoldani.

Ugy vélem, hogy olyan szakmai kongresszus, mint amilyent mostanában lehetne összehívni, dicséretére válna a romániai szabóiparosság vezéreinek és példaként szolgálhatna a többi szakmák vezetőinek is, hasonló kongresszus összehívására. Ha majd a többi iparosszakmák is megtartják a szakmai kongresszust, azután lesz csak időszerű egy általános iparoskongresszus összehívása.

Fogadja Kartár Ur, nagyrabecsülésem kifejezését.

Deva, 1937. augusztus 9.

Teljes tisztelettel:

Minorita Lukács szabómester.

Jogesetek a kisipar köréből

Építési vállalkozót mint kereskedőt
tartozik a kincstár megadóztatni.

Pietro Moccio mérnök felülvizsgálattal élt a bucureştii negyedik számú fellebbezési bizottság 889—1982. számú végzése ellen, amely szerint az tiszta jövedelmét az 1932-ik évre 1.750.000 leiben állapította meg. A felülvizsgálatot kérő mérnök által elvégzett munkák ellenértékét a fellebbezési bizottság 34.904.434 leiben állapította meg és jövedelmezőség címén ennek az összegnek 5 százalékát vette adóalap gyanánt, mint az az építészek testületénél szokásos. A határozat elleni felülvizsgálatnál érdekelt építész-mérnök az adótörvény 118. és 123. szakaszainak megsértésére hivatkozott. Szerinte hivatalos hatalommal való visszaélés történt és a törvény helytelen alkalmazása. A mérnök különösen az adótörvény 78-ik szakasza és a 39-ik szakasz második részének a) és b) bontjaira, valamint a kereskedelmi törvény 7-ik szakaszára hivatkozott. Eszerint

ő, mint építési vállalkozót kereskedelmi könyvei, vagy ezeknek hiánya esetén forgalmának adatai alapján, összehasonlítás szerint lehetett volna csak adóval megírni.

Végül azon a címen, hogy ő mint építési vállalkozó, egyben kereskedő is, tehát mint ilyen kellett volna elbírálni és ebben az esetben

a kereskedelmi és iparkamara egyik megbízottjának kellett volna jelen lennie az ő fellebbezési tárgyalásán, nem pedig építész szakmai delegatumnak, szintén kifogást emelt.

A tábla anélkül, hogy a többi indokokat megvizsgálta volna, megállapította, hogy a fellebbezési bizottság kereskedőnek minősítette a felülvizsgálatot kérőt és nem szabadfoglalkozásának, miután középítkezési vállalkozásai kereskedelmi jelleggel bírtak. Megállapította a tábla egyúttal azt is, hogy

a fellebbezési tárgyalást ennek ellenére szakmai építész kiküldöttel tárgyalták le, midáltal a fellebbezési bizottság megsértette az egyenadótörvény 78-ik szakaszát.

Ezen a címen a bucureştii ítélőtábla megsemmisítette a határozatot és új döntés meghozatalára utasította a fellebbezési bizottságot.

A fenti elvi döntvény szerint, ha az építész vagy építőmester működése kereskedelmi jelleggel bír, mint kereskedő rovándó megadóval. Ez azt jelenti, hogy az adótárgyalásnál az adóalany képviselőjében nem az építészakma, hanem a kereskedelem képviselőjének kell részt venni.

Mi után számítandó a forgalmi adó?

A Galaţi-i királyi tábla második tagozatának
282—1936. számú elvi határozata.

A forgalmi adótörvény 4-ik szakasza szerint a forgalmi adó kiszámításának alapja a számla értéke. A vonatkozó törvény a számla értékét a következőképpen határozza meg: ha az áru eladási árához hozzászámítjuk a csomagolást és a fogyasztási taxát, megkapjuk a számlaértéket.

Ezt a törvényes rendelkezést revízió alá vették. A számla értékéhez a forgalmi adót, valamint a szállítási költséget a vevő lakóhelyéig szintén a számla értékéhez csatolta egy új rendelkezés. Malmosok esetében azt követelték, hogy a gabonaértékesítési rendeletben meghatározott értékesítési taxát is hozzá

Miképpen kell igénybe venni a Satumare-szatzmári mintavásár utazási- és vizumkedvezményeit

Nemcsak az országban, de külföldön is páratlan érdeklődés nyilvánul meg a kiállítás iránt.

Néhány nap múlva, augusztus 15-én nyílik meg Satumare-Szatzmáron Észak-Románia eddigi legnagyobb kiállítása és mintavására, amelynek rendezését a helyi iparkamara igazgatósága vállalta.

A mintavásár rendezősége szakszerű és körültekintő munkával végezte el a gigászi feladatát s a kedvező előjelek már most előre vetik a kiállítás anyagi és erkölcsi sikerének fényét.

Lényeges kedvezményt nyújt a mintavásár rendezősége azoknak a külföldi vendégeknek, akik a kiállítás megtekintésére érkeznek az országba. Féláru vizumkedvezményt eszközölt ki részükre, amelyet mindenki már az elindulás alkalmával megvált. A vizumkedvezményt nem terhelik mellékköltségek. A román határtól egész vasúti jegyet váltanak a mintavásárra utazó külföldiek s ingyen utazhatnak azonnal vissza, Satumare-Szatzmáron — valószínűleg a

mintavásár területén — a jegyet előzőleg érvényesíteni kell a féláru kedvezmény elnyerése céljából. A vásárigazolvány árát még nem állapította meg a rendezőség, de a tervek szerint ez 5 és 30 lei között fog mozogni távolságok szerint, úgyhogy senkire sem jelent majd jelentősebb kiadást. Ezzel szemben ennek a birtokában komoly értékű kedvezményeket lehet elérni.

Belföldi látogatók szintén féláru kedvezményvel utazhatnak Satumare-Szatzmárra. Az induló állomáson egész jegyet kell váltaniok s a mintavásár pecsétje ingyen visszautazásra jogosít. A vasúti jegyet visszautazáskor a Satumare-szatzmári vasúti pénztárnál kell majd érvényesíteni.

A fent ismertetett utazási kedvezményen kívül 75 százalékos szállítási kedvezményt élveznek a kiállítandó tárgyak, illetve árucikkek.

Legújabb miniszteri utasítás szerint

Mi az eljárás új gépek vagy gépalkatrészek behozatala és esetleges vámmentesítése ügyében

Pontos és részletes műszaki leírásokat kell a kérvényhez mellékelni és kötelezettséget kell vállalni az alkalmazandó személyzetre vonatkozólag.

A kereskedelmi és iparügyi minisztérium tájékoztatót bocsátott ki arról, hogyan lehet miniszteri engedélyt kapni és vámmentességet nyerni az érdekelt vállalatoknak új gépek és gépalkatrészek behozatalánál. Azok a vállalatok, amelyek új gyárat akarnak alapítani, vagy a vállalat gépi berendezését bővíteni akarják és ebből a célból gépeket, illetve gépalkatrészeket kívánnak külföldről behozni, függetlenül attól, hogy élveznek-e iparpártolási kedvezményt, vagy sem, kérvényt kell benyújtani a minisztérium iparügyi igazgatóságához. A kérvényben pontosan meg kell jelölni, hogy milyen gépeket kívánnak behozni; számlát kell csatolniok három példányban román fordításban, pontosan feltüntetve az importálandó gépek árát és a kartellitörvény 24-ik szakasza értelmében működési engedélyt kell kérniök az importálandó gépekre.

Bármilyen gép behozataláról van szó, be kell nyújtani a fenti kérvényt. Kötelező ennek benyújtása még akkor is, ha a cég elvi vagy végleges engedélyt kapott új gyárvállalat felállításához, vagy régi gépezetének nagybővítéséhez.

Ha valamely vállalat vámmentességet is kíván a gépbehozatalnál, külön kérvényt kell beadnia,

Ugyanilyen eljárás alá esik gépalkatrészek importja is. Ha nem reflektál az importáló vállalat vámmentességre, közvetlenül a külkereskedelmet szabályozó igazgatósághoz fordulhat.

Azokhoz a kérvényekhez, amelyekben a cégek elvi vagy végleges hozzájárulást kérnek új gyáralapításhoz vagy a régi üzem nagybővítéséhez, a következő mellékletek csatolandók:

1. A gyár pontos tervrajza, a hely megjelölésével.
2. Rajz, fénykép és leírás a gépekről, azok működéséről, termeléséről és a műszerekről, amelyek üzemi balesetek elhárítása céljából a gépek mellett alkalmazhatók.
3. Milyen nyersanyagot dolgoz fel a gép és milyen fűtőanyagot használ.
4. A termelt áru minősége, jellege és termelési kapacitása.
5. Milyen kötelezettséget vállal a cég az alkalmazandó személyzetre vonatkozólag.
6. Azoknak a vállalatoknak műszaki és pénzügyi felkészültsége, amelyek a kérvényező céget finanszírozzák.

A kérvény két példányban nyújtandó be.

Razziát tartott Reghin-Szászrégenben a munkakamara

Számos iparost és kereskedőt megbírságotlaltak.

A Targumures-marosvásárhelyi munkakamarától ellenőrző bizottság utazott ki Reghin-Szászrégenbe, hogy ott a munkaadók és alkalmazottak között fennálló esetleges sérelmeket meghallgassa, továbbá, hogy ellenőrizze a záróra-rendelet és a tanoncszerződés megkötéséről szóló törvény intézkedéseinek betartását.

A bizottság igen sok tanoncszerződést nem talált törvényesnek s ezért több jegyzőkönyvet vett fel és számos büntetést rótt ki.

A munkakamara vezetőinek megállapítása szerint a tömeges büntetésekre az a körülmény adott

sá kell számítani a számla értékéhez és ez után is kell fizetni a forgalmi adót.

Egy jogesetben egy ilyen ügyről volt szó. Az érdekelt malmos fellebbezése folytán a törvényszék helyt adott a számla-ügyben kirótt bírság elleni fellebbezésnek. A döntés ellen a tutuval pénzügyigazgatóság felülvizsgálattal élt.

Az ügyben a galaţi-i ítélőtábla érdekes elvi döntést hozott. Megállapította, hogy a felülvizsgálat alaptalan, mert amikor a malmosok a forgalmi adót megfizetik, eleget tesznek a törvény rendelkezése-

alkalmat, hogy a Reghin-szászrégeni iparosok és kereskedők nem ismerik eléggé az idevonatkozó törvényeket.

Ugyancsak most került sor a hetekkel ezelőtt kibocsátott szociális kérdőívek begyűjtésére. Targumures-Marosvásárhelyen 500, Reghin-Szászrégenben 200 s a különböző megyebeli favállalatok területén 300 kérdőívet bocsátottak ki a magánalkalmazottak és munkások között azzal a céllal, hogy ezeknek társadalmi helyzetéről keresztmetszetet kapjon a kamara. A begyűjtött kérdőíveket, illetve azok adatait a Cluj-kolozsvári munkakamara fogja feldolgozni.

A külön rendelkezés alapján kiadott értékesítési taxa (taxa de valorificare) nem fogyasztási adó és így nem számítható a számla értékéhez. A törvény 4-ik szakasza szerint más, mint a törvény szövegében foglalt számlaérték a forgalmi adóban fel nem számítható. A fellebbezési bíróság tehát, — állapította meg a táblai döntés, — helyesen alkalmazta a forgalmi adótörvény 4-ik szakaszát annak szövege értelmében, amikor a fellebbezésnek helyt adott és a kincstár bírságolási jegyzőkönyvét megsemmisítette.

UJ KELET

Románia egyetlen
széldő napilapja

Kérjen mulatványszámot

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Jó üzlet a bélyeggyártás: magnagyobbítják az állami bélyeggyárakat

Harmvenmillió lejt fordítanak a bélyeggyárak
kibővítésére.

Vitathatatlan, hogy egyik legjelentősebb gyár-
ási termékünk a bélyeg, amelyre hihetetlen mennyi-
ségben van szükség és amelyet a legváltozatosabb
formában kell előállítani. A kereskedelem szempont-
ból igen nagy fontossága van annak, hogy az ál-
ami bélyeggyárak pontosan és kifogástalanul mű-
ködjenek. Tapasztalatból tudjuk, hogy nem a kincs-
ár, hanem a közönség károsodik amiatt, ha va-
lamilyen új bélyegsorozatot nem tudja kellő időben ki-
váltani, vagy pedig bizonyos bélyegfajta elfogy.
Füdjük, hogy a múltban ilyenkor a fél ellen indi-
ottak kihágási eljárást, aki csak igen nehezen tu-
lított megszabadulni a bírság alól, habár nyilvánvaló,
volt, hogy nem ragaszthatta fel a bélyeget, mert a
bélyeg nem is volt forgalomban. Valószínűleg ezt
a problémát oldja meg a hivatalos lapban megjelent
újabb minisztertanácsi határozat, amely elrendeli
az állami bélyeggyárak kibővítését és modernizálá-
sát. Erre a célra nem kevesebb mint 80 millió lejt
fordítanak. Az alapból 22 millió lejt a közönség fi-
zet oly módon, hogy a bélyegekért befolyó összegek-
ből vonják le ezt a tételt.

MINDENNEK VÉGE

Mandulán a délutáni kávétraccsón rendes sirá-
nalt zengi a férje ellen. Többek között a következő-
képen:

- Melánia, — mondta tegnap reggel az a gaz-
ember, — fantasztikus álmom volt az éjjel.
- Mit álmodtál? — érdeklődtem.
- A Mazzola berontott hozzánk és el akart ra-
volni téged.
- Erdekes, — mondtam én, — és mi történt
akkor?
- Nekirontottam Mazzolának és dulakodni
szedtem vele.
- Na és?
- Akkor hirtelen felébredtem, aminek nagyon
brültem.
- Miért?
- Mert az álom kezdett tragikus fordulatot
venni.
- Hogy-hogy?
- Képzeld, birkózás közben borzadva vettem
szere, hogy mindennek vége.
- Miért?
- A Mazzola nem bírt velem.

Carei-Nagykárolyban sütő- és mészárosstrájk fenyeget

A Carei-nagykárolyi sütők és mészárosok nem
hajlandók az új maximális árak mellett árusítani.
Bejelentették, hogy amennyiben a városi tanács
nem emeli fel az árakat, üzleteiket bezárják. Ugyan-
ilyen értelemben nyilatkoztak a Carei-nagykárolyi
malmok is. Az érdekelt tiltakozása ellenére is az
árszabályozó bizottság előadja továbbra is kitart
amellyel, hogy a megállapított maximális árak a
piaci viszonyoknak megfelelőek.

S. O. S.

Brómék ebédelnek. Vagy hat gyerek üli körül
az asztalt. Egyszerre csak felkiált az egyik:
— Levest befedni, papa trüsszenteni akar.

Statistikai a szemétről.

Tekintve, hogy a termőföld elrabolt tápanyagait
trágyázással lehet visszajuttatni a föld nagy anyag-
forgalmába, nem volt érdektelen annak megállapítá-
sa, hogy mennyi hulladékot, házi szemetet, komposz-
tot szolgáltat egy-egy metropolis. Az adatok szerint
a házi hulladék mennyisége az elmúlt évben megkö-
zelítő pontossággal a következő volt: Párisban 524
ezer 250 tonna, Berlinben 730.000, Londonban 1 mil-
lió 368.750 és Newyorkban 1.100.000 tonna. Ez a sze-
métmennyiség évtizedek alatt hegyekké nőne, ha a
rothasztó baktériumok le nem bontanák a át nem ad-
nak újra a talajnak, levegőnek. Persze, a technika
is hozzájárul a szemet feldolgozásához, mert a bak-
tériumok aligha bírnák a munkát s bizony mihamar
boriódás állana be.

A kereskedelmi és iparügyi minisztérium állást foglalt a kereskedői biztosítások kötelező bevezetése ellen

A bucureştii Kereskedelmi és Iparkamara néhány hónappal ezelőtt, amint annak idején jelentették,
akciót indított abban az irányban, hogy a kormány rendeleti törvény útján léptesse életbe a kötelező
kereskedői biztosítást. A bucureştii kamara már el is készítette az erre vonatkozó rendeleti törvényter-
vezetet. Értesüléseink szerint, a kereskedelmi és iparügyi minisztérium nem tette magáévá a bucureş-
tii Kereskedelmi és Iparkamara tervezetét és eltekintett a kereskedői biztosításoknak rendeleti törvény
útján való életbe léptetésétől. A bucureştii kamara vezetősége most újabb akciót indított, hogy a ke-
reskedelmi és iparügyi minisztériumot álláspontjának megváltoztatására bírja.

Az új házak adómentessége, a kartell-árak letörése, a vasuti fuvardíj leszállítása hozhat csak fellendülést az építőiparban

Irta: CSISZÁR LAJOS (Targumureş-Marosvásárhely)

Az építőipar huszonhét különféle iparágat fog-
lalkoztat és így helyzetének alakulása természet-
szerűleg nagy mértékben van kihatással az általános
helyzetre is. Az építkezések fellendülése nemcsak a
munka nyomán járó jólétet vonja maga után, de
javul a közegészség is, emberibb otthonot kap a
polgár és javulás áll be a születések és halálozások
grafikonjában.

Az alábbiakban azokat a tényezőket igyekezek
felsorolni, amelyek az építkezés fejlődését gátolják

I. Az új építkezések adókedvezményének megvonása

hátráltatja elsősorban az építőipart a vidéken. A
főváros felszaporodott hivatalai óriási mennyiségű
lakást igényeltek. A gombamódra épülő új házak ott
mind megkapták a maguk tulajdonosát vagy bérle-
jét. A vidéken ezzel szemben valóságos életszükség-
let, hogy a tőkével rendelkezőket adókedvezmények
által serkentsék, szinte csábítsák építkezésre. Ugyan-
csak az adókedvezményekkel kell lehetővé tenni,
hogy a még hiányzó építkezési tőke kamataira is
megtalálja az építető a maga számítását.

Vidéken sok a régi ház. Külföldi mintára ezek-
re is meg kellene adni az adómentességet arra az
esetre, ha azokat alaposan megújítják és kellő hi-
giénikus berendezésekkel látják el. Az ily módon lét-
rejelövő munkák által az állam sokszorosan megkapná
a maga adóvesztését. Ennek a veszteségnek pótlá-
sához hozzájárulna a későbbi bértöbblet is.

II. A kartellek magas árai

szintén akadályát képezi az építkezésnek. Az or-
szág lakosságának többségét alkotó mezőgazdák a
világpiaci árak mellett adják el a gabonaműveket.
Ezek a világpiaci árak mélyen alul vannak a háború
előtti áraknál. Ezzel szemben a kartellek a háború
előtti árak négy és többszöröse mellett hozzák for-
galomba cikkeiket a védelem okozta kizárólagosság
kedvezménye segítségével.

Mindezek következtében mezőgazdaságunk nem
iparosodhatik. A gazda nem tudja megkeresni azo-
kat az összegeket, amelyek a mechanizált, újrend-
szerű racionális gazdaságnál gépekben és épületek-
ben szükségesek. Milliós és milliós új farm kellene
épüljön speciális mezőgazdasági ipari rendeltetés-
sel, de ez egyelőre csak álomkép.

A kisipar szintén rengeteget veszít a kartellek
magas árai miatt, mert ennek következtében keveset
termelhet a mezőgazda részére és ezt is csak leszo-
fitott árak mellett hozhatja forgalomba. Tehát a
két nagy gazdasági osztály, az állam legfontosabb
fenntartó rétege: a gazda és a városi kisiparos sze-

gényedését vonja maga után a kartellek árpolitikája.

Ezért lenne szükség arra, hogy az új kartell-tör-
vény által létesített bizottságban helyet kapjanak a
közvetlenül érdekelt: a gazdák és a kisiparosok.
Számos külföldi államban az itteni magas árakkal
szemben a háború előtti egyszerű árak tértek visz-
za és a gyárak mégis szép jövedelmességgel dol-
goznak.

III. Tulmagas a vasuti tarifa.

A vasut a háború előtti négysszeresére emelt
tariffával jelentős mértékben járul hozzá az építő-
anyagok drágításához, ugyanakkor pedig általában
meggátolja a gazdasági élet kifejlődését. Kerékkötő,
ahelyett, hogy az országban forgalmat, munkát te-
remtessen. Föltétlenül szükséges tehát a fuvardíjak
normálisra való leszállítása, mert ebben az esetben
a megegyezkedett forgalom következtében szaporodik
a jövedelem is. Ily módon több lesz a vasut bevétele,
de nagyobb lesz az állam haszna is az építkezés fel-
lendülése és a forgalom általános növekedése kö-
vetkeztében.

IV. Országosan kell rendezni a heti munkaidőt.

A napi nyolc órai munkát a munkás szervezetek
érinthesetlen tabunak tekintik és csak a tulajorák di-
jazása mellett hajlandók hozzájárulni ahhoz, hogy
tagjaik többet dolgozzanak. Svájcban az építőipar-
ban, mint szezonmunkában a washingtoni egyez-
mény által előírt heti negyvennyolc órát évi átlagra
veszik és nyáron például az ácsok és kőművesek
rendesen hatvan órát dolgoznak hetenként. Nálunk
még negyvennyolc órát sem dolgoznak ha a rossz idő
véletlenül megakadályozza a napi nyolc órai munkát.

Miniszteri rendelet által, országosan kellene sza-
bályozni a kérdést, mert a dolgozni akaró munkásnak
nagy kár, hogy például nem pótolhatja ki az elve-
szett időt egy másik napon, amikor a munkára
megfelelő lenne az idő. Ez a helyzet káros az építő-
iparra és a munkásra egyaránt.

V. A rezsimunkák káros hatása.

Az egyéni munka és a magángazdálkodás elvei-
vel szögesen ellenkezik a köz által végeztetett rez-
sai-rendszer. Számos külföldi államban ezt megtil-
tották az államnak, községeknek, egyházaknak. Tr-
gumureş-Marosvásárhely városa milliókra menő
munkákat készített árlejáts nélkül. A polgároktól be-
szedett adók tehát nem árlejátses közmunkák által
kerülnek az adózók kezébe vissza, hanem különböző
munkák rezsaiben való elvégzése által költetnek el.
Ez a helyi tünet, az egész országban sehol sem di-
vik és éppen ezért kívántam erre hangsúlyozottan
felhívni a figyelmet.

INDOKOLT KERDES

- Újságolvasás közben megszólal Macoráné:
- Angliában megkínnyították a válást.
- Malvin, — mondja erre Macora, — mi ez,
egy újsághír, vagy egy frocládás!

EGYÜTTÉRZÉS

Tarkonyának egyszerre három felesége volt és
együtt élt mind a hárommal. El is ítélték trigdmin
miatt. Mikor bevonult a börtönbe, a börtönőr a vál-
lára tette a kezét és így szólt:

— Na, kedves barátom, ugy-e jólesik egy kis
szabadidő!

Az Oradea-nagyvárad bérautók nem akarnak taxamétereket felszerelni

Az Oradea-nagyvárad rendőrség forgalmi osz-
tálya a város megkeresésére mindazokat az autó-
taxisokat leállította, amelyek vonakodtak autókra
taxamétereket szerelni. A bérgepkocsik tulajdono-
sai arra hivatkoznak, hogy taxaméterek felszerelése
esetén vállalkozásuk nem kifizetődő. A rendőrség
intézkedése folytán mintegy hatvan bérautó nem je-
lent meg állomáshelyén.

„Segítenünk kell a nacionalizmust”...

As Universul írja:

A nacionalizmus győzelmét ki akadályozza? Nem elvont, de valóságban létező meggyőződésről van szó. Nem elég, ha tartózkodunk a rossztól, jót is kell tennünk. Aki semmit sem tesz, az feleslegessé válik; segítenünk kell tehát a nacionalizmust, mellyel minden bűnt követünk el mindnyájan. Ardeal-Erőben a kisebbségek összetartása tapasztalható. Kisebbségtől vásároznak, bojkottálják a románokat. Így van az egész országban. A román nacionalista jelvényt hord, mégis magyartól, vagy zsidótól vásárol. A kisebbségek előtörése miatt panaszkodunk, közben huzódosunk a kereskedelmi pályától, jobbnak tartjuk a közhivatali állásokat. Szerencsétlenségre sem vigasztalásról van szó.

UGYAN MENJEN.

Hivatalos óra után egyik kollégája odament Komorhos és alig hallható hangon mondta:

— Nagyon fáj nekem, hogy nem tudok a gyermekemnek születésnap ajándékot venni.

— Ugyan menjen, — felelte Komor — én se vettem és egyáltalán nem bántódom emiatt.

— Hát nincs magának szíve?!

— Szívem az van, de gyermekem nincs.

Amerikai arányok.

Az Egyesült Államok ugynevezett „nemzetbizottsági tanácsa” most tette közzé jelentését, amelyből kiderül, hogy az 1936. esztendő folyamán kerek számban 111.000 halálos kimeneteli szerencsétlenség történt az Egyesült Államokban. Érdekes, hogy a halálosvégi balesetek között az első helyet az ott történt balesetek foglalják el. A második helyen az uccai balesetek állnak, amelyek egymagukban 37 ezer 800 halálos áldozatot követeltek. A különböző balesetekből eredő károk és költségek az amerikai nemzeti vagyon szempontjából az elmúlt évben perenként 120 dollárra rúgtak. Ami nem is különösebben csodálatos, ha figyelembe veszi az ember, hogy a statisztika szerint minden kilenc másodpercben történt egy baleset és átlag minden öt percben egy találos szerencsétlenség. Az Egyesült Államok halálozási statisztikájában így a balesetekből eredő halálmegfoglalja el az ötödik helyet a szívbetegségek, a rák, a tüdőgyulladás és a vesemegbetegedések mögött.

PECH

A gróf vadászni volt. Mikor hazatér, megkérlezték tőle:

— Hány nyulat lőttél, kéklek?

— Egyet se — felelte dühösen a gróf.

— Egyet se? Hogyan lehet az?

— Kéklek alászan, puskavégre vettem egy nyulat. Erre a nyul elkezdett cikk-cakkban szaladni és az volt kéklek, a baj.

— Miért?

— Ha én cikkbe löttem, kéklek, a nyul cikkbe volt; ha cikkbe löttem, cikkbe szaladt.

Étteremmel ellátott gépkocsi.

Düsseldorfban helyezték forgalomba a világ első valódi étteremmel ellátott gépkocsiját. A gépkocsiban 36 személy számára van hely, éttermi részben pedig egyszerre nyolc személy étkezhet zavartalanul. A tervezők a szellem táplálékáról sem feledkeztek meg és a gépkocsit kis könyvtárral is ellátták.

BEISMERÉS

Két pénzember diskurál az uccán. Egy kis csibész melléjük lopózik és egyiknek a zsebéből ki akarja húzni a zsebkendőt.

— Te — figyelmezteti a másik — kilopják a zsebkendődöt.

Az hátrafordul és mikor meglátja a tettenért szövegű kislejt, így szól:

— Hagyd futni, mi is kicsibe kezdünk.

„A földműves jó helyzetétől függ az ország boldogulása”.

Az Ordinea írja:

A román mezőgazdaság nem emelkedett még a normális színvonalra. Közepes termésünk van, mely pusztulást okozhat a az ország egész gazdasági életét megzavarhatja. Vannak, akik a rossz kukoricatermés miatt földműveseinket okolják. Nem jól műveli földjét a paraszt — mondják. Tegyük azonban fel a kérdést: Ki tanította a falvakat? Ki gondoskodott róluk? Semmiért adja el termékét. Támogassuk és hagyjunk fel a kifogásokkal. A földműves jó helyzetétől függ az ország boldogsága.

Miért kósik Dej-Désen az új betegsegélyző-székház felépítése

A Bucarestben székelő betegsegélyző központ még régebben elhatározta, hogy új betegsegélyző-palotát épít Dej-Désen. A körzethez tartozó három megye kisemberei örömmel értesültek a hírről, mert az eddigi épület már régen alkalmatlannak bizonyult. Az építési munkálatok azonban még mindig nem kezdődtek meg, mert a telekvásárlás körül nézeteltérés támadt a vezetőség körében. A betegsegélyzőnek két telket ajánlottak fel: a „Somesana” román bank ingatlanát és a volt moziépítész Pongrátz család telkét. A betegsegélyző vezetőségében akörül éleződtek ki az ellentétek, hogy melyik telket vásá-

rolják meg? A vezetőség egyrésze a Pongrátz-telek megvásárlása mellett van, mert az olcsóbb és a betegsegélyző eddigi épületének közelében fekszik s ha a két telket egyesítik, szanatórium létesítésére is alkalmas területhez jutnak. A vezetőség másik része azzal gáncsolja a telekvásárlás tervét, hogy a Pongrátz-család „államellenes magatartást tanúsít”.

Egyelőre még áll a harc, amely szóbeli és hírlapi vitákban nyilvánul meg. A három megye kisemberei nagy érdeklődéssel várják, hogy a belső harcot mikor váltja fel az építkezések megkezdése.

Esni fognak a nyersbőrárak, vagy emelkednek?

Egyedül és kizárólag attól függ a hazai nyersbőrpiac árainak őszi alakulása, hogy milyen állápontra helyezkedik a kormány a bőrgyárak emlékirata ügyében.

A közeljövőben dől el a nagyfontosságú probléma

A nyersbőrárak a világpiacon erősen tartottak, sőt sok helyen emelkedést mutatnak, ami főleg azzal magyarázható, hogy a bőrt, mint fontos hadfelszerelési anyagot keresik világszerte. Ez a szilárduló tendencia kihatott a romániai nyersbőrárakra is, sőt az állandóan növekedő kereslet és a csökkenő kínálat következtében a belföldi nyersbőrárak már régebben a világpiacon ártól emelkedtek. Ez utóbbinak az az oka, hogy a romániai bőrgyárak mintegy kétezer vagonos évi szükségletének csak egy hányadát fedezi a belföldi termelés és

állandóan nyersbőrimportra szorultunk, kivéve a legsúlyosabb válság éveket.

A nyersbőrimportot a kötött devizagazdálkodás és a kontingentálási rendszer nagyon megnehezítette és ezzel magyarázható, hogy az összes bőrgyárak inkább a belföldről igyekeztek nyersbőrszükségleteiket fedezni, aminek következtében

a belföldi nyersbőrárak mintegy 180 százalékkal emelkedtek és emellett az a veszély is fenyegetett, hogy egyes bőrgyárak, nyersbőrhány miatt, átmenetileg üzemeik redukciójára kényszerülnek.

A bőrgyárak intervenciójára a kormány először teljesen betiltotta a nyersbőrkivitelt, majd megengedte a tehén-, bivaly-, borjú- és kecske-nyersbőrök szabad behozatalát, azonban továbbra is fenntartotta a kontingentálási rendszert a nyers bőrbőrök és juhborókénál, bár a bőrgyárak főleg a lóborók szabad behozatalát kérték. A másik súlyos hibája a rendeletnek az, hogy a szabadon importálható tételekre — bár ezek ipari nyersanyagok — a Banca Naționala vagy egyáltalán nem, vagy csak vontatottan ad ki devizát, ami azután csak minimális mennyiségű importját teszi lehetővé. Ugyanis a nyersbőrökért ma mindenütt szabad erősdevizát követelnek, míg a velünk klíringben levő államokból csak minimális mennyiségek importálhatók. Az állandóan szilárduló külföldi nyersbőrárak, valamint a bőrről kapcsolatos import-tárak miatt nem rentábilis az olyan nyersbőrimport, amelynek ellenértékét a bucurestii magánforgalomban szerzett devizával kell kifizetni.

A bőrgyárak a legutóbb foglalkoztak ezzel a kérdéssel és memorandumot küldtek az érdeelt miniszteriumoknak és a Banca Naționala vezetőségének, amelyben rámutattak arra, hogy a nyersbőrimport szabaddá tétele jelenleg illuzórius. A bőrgyárak a memorandumban kérték, hogy

a kormány tegye szabaddá a nyers lóborók és juhborók importját is.

Továbbá a Banca Naționala, mint ipari nyersanyag-adjon kellő mennyiségben devizát a nyersbőrt importáló vállalatoknak. Ugyanakkor kérték azt is, hogy a nyersbőrimporttal kapcsolatban a kormány törölje el a 18 százalékos értékelítéket és a 8 százalékos forgalmi adót.

A bőrgyárak még nem kaptak választ a memorandumukra és éppen ezért — noha az őszi szezon közeledik, — a bőrgyárak várakozó állápontra helyezkedtek. Ez kihat nemcsak a belföldi nyersbőrárakra, hanem a készárak árára is. Egyes bőrgyárak ugyanis a kormány választól tették függővé, hogy a belföldi nyersbőrökért mennyit fizetnek az őszi szezonban.

Ha nagyobb import válik lehetségessé, úgy bizonyosra vehető, hogy a belföldi nyersbőrárak esni fognak, ha az import akadályai nem szűnnek meg, úgy a fokozott kereslet következtében a belföldi nyersbőrárak emelkedésére van kilátás.

Hasonló a helyzet a készárakban is. A kartell és a vállalatok még nem döntöttek, hogy az őszi szezonban a nyersanyagárak és gyártási költségek emelkedése miatt milyen arányú áremelést visznek keresztül. A nagy- és kiskereskedelem — a nyersbőrárak szilárdulásának láttára — normális készleteket igyekezett felhalmozni, azonban az áremelkedésekkel a fogyasztás nem tartott lépést és egyes detailisták készletei alig apadtak. Ezzel magyarázható, hogy jelenleg a bőrkereskedelemben az inkasszó vontatottá vált. A cipőgyárak legtöbbje szintén nem döntött arról, hogy az őszi szezonra emeli-e az árakat, a cipőgyárak is meg akarják várni a bőrgyárosok ezirányú döntését.

Amnesztiát kérnek a formai mulasztások miatt megbírságotl patentá fixások

A pénzügyigazgatóságok most kézbesítik ki országsszerte azokat a bírságolási jegyzőkönyveket, a melyekben az adó negyedrésze a büntetés. Főleg kiskereskedőkről van itt szó, akiknek „patenta fixája” a múlt pénzügyi évben lejárt, vagy akik csak ideiglenesen voltak megadóztatva és ez év elején nem nyújtottak be adóvallomást. Igaz, hogy az egyenes adótörvény a köteles adóvallomás elmulasztása esetén előírja a vonatkozó adó negyedrészt kiterő bírságot, de ezt 1933 óta, amikor törvénybe iktatták, soha sem alkalmazták. Nem alkalmazták azért, mert ezek az adózók ugyanis előfordulnak a pénzügyigazgatóság nyilvántartásában és így nyilvánvaló, hogy csak formai mulasztást követnek el, de sem az államot nem károsítják, sem pedig nem akarják létezésüket eltitkolni. A tömeges bírságolások további

magyarázata az, hogy a közvagyon védelméről szóló törvény a közhivatalnokokat teljes szigorúval sújtja, ha azok elmulasztanak olyan intézkedéseket fogantatni, amelyek elmaradásából az államnak kára származhatik. A törvénynek ez a betűszertint magyarázata okozza, hogy számtalan kisembert, aki nem elég óvatos és ilyen határidőkhöz kötött formaiságokat nem tart be, megbírságnak. A törvény vonatkozó szakasza valójában a régi királyságban elrejtőző adófizetők ellen szól, de semmiesetre sem gondolt a törvényhozó a már létező és nyilvántartott adózók megbüntetésére. A fenti indokokra való hivatkozással az egyes kereskedelmi testületek kérelmet intéstek a pénzügyminisztériumhoz annak érdekében, hogy ezekre a bírságokra mielőbb adjanak amnesztiát.

Árlejtési naptár

O. E. T. R. titkársága (Bucuresti, közoktatásiügyi miniszterium): Augusztus 16-án a predeal Centrul de Indrumare új épületszárnyának felépítése. Előirányzat 84 és félmillió lei. Információk a közoktatásiügyi miniszteriumnál.

Casa Scoalelor, Bucuresti: Augusztus 21-én Bârladban 2.900.000 lei és 3 millió 800.000 lei. Găestiiban 300.000 lei, Mizilben 1.722.250 lei és 1 millió 441.050 lei, Craiovaiban pedig 306.530 lei értékű építkezési munkálatok kiadása. Óvadék 5 százalék. Információk a Casa Scoalelor építési ügyosztályán, Bucuresti, Str. General Berthelot 30.

Oradea-Nagyvárad városa: Augusztus 27-én egy vágóterem építése a vágóhid területén kisállatok vágására. Óvadék 5 százalék. Információk a város műszaki osztályánál.

Cluj-Kolozsvár városa: Augusztus 17-én 350.000 lei értékben a vágóhid udvara kerítésének elkészítése. Óvadék 5 százalék. Információk a vágóhid igazgatóságánál.

Sft. Gheorghe-Sepsiszentgyörgy városa: Augusztus 20-án harmadik árlejtés egy 200 lóerős Diesel-motor és 150 kw-os dinamóból álló áramfejlesztő csoport beszerzésére. Óvadék 5 százalék. Információk a városházán.

Lugoj-Lugos városa: Augusztus 21-én a város területén az autóbusszforgalom kencisszionalása. Óvadék 5 százalék. Információk a városházán.

Drága a nyersolaj, átrendezkednek az üzemek szénfűtésre

Az utóbbi években alakult iparvállalatok legnagyobb része nyersolajfűtésre rendezkedett be, mert ez jóval olcsóbb volt és nagyobb kalóriatartalmu mint a szén. Az utóbbi hónapokban Románia nyersolajtermelése nagymértékben csökkent és ennek következtében a nyersolaj ára erősen emelkedett, ami nemvárt arányban megdrágította az iparvállalatok termelését. Az iparvállalatok jelentős része ezért ismét nagy érdeklődést mutat a széntüzelés iránt és ennek következtében fellejtült a kereslet a szénnel szemben. A nagy kereslet következtében a romániai szénbányák erősen fokozták főképp a nagyobb kalóriatartalmu szenek termelését.

— A BOROTVA NEM TREFA. Egy angol bíróság roppant köznap kérdésként hozott elvi jelentőségű döntést. Valóságos csoda, hogy eddig hasonló eset nem került a bíróság elé és csak ebben a perben tisztázódott az, hogy tartozik-e a borbély kártérítéssel a vendégnek, ha az kívág az arcából egy darabot, mert nevetett azon a viccen, amelyet a borbély mesélt? E kérdésben egyben benne van a tényállás. A felperes házi Figdrója a borotválkozás utánalmas idejét viccek elmondásával töltötte ki és az egyik vicc olyan frappáns módon hozta mozgásba a vendég nevető izmait, hogy már nem volt idő a borotva elrúntásához és egy husdarab maradt a borotván. Az alperes védekezése az volt, hogy a vendégnek el kellett volna tiltania a borbélyt a vicc mondásától, különben tartozik annak következményét elviselni. Erre a felperes azt válaszolta, hogy a borbély tudja, hogy mikor jön a poén és ilyenkor tartozik borotváját a vendég arcáról felemelni. A bíróság ítélete ez volt: A viccek mondása hozzátartozik a borbély- és fodrászmesterség tradíciójához és így az ennek következtében beálló apró balesetek, a szakma folytatásával járó kockázatnak tekintetük, amiért a borbély nem felel. Tehát vizsgáztat urak! Borotválkozáskor kérjük a viccek mellőzését...

— Ujítások az áruszállítás gyorsítása érdekében. A nyugati határállomásokon külföldről az országra érkező áruk gyors és pontos továbbítása érdekében az államvasut fontos rendszabályokat léptetett életbe.

— Megszüntetett gyorsvonatjárat. Utashiány miatt megszüntették a Bucuresti-Sinaia között közlekedő 303 és 304. számú gyorsvonatokat minden nap közlekedő járatait és csak augusztus 15-én, 22-én, 29-én és szeptember 5-én indul szaravány.

Nem foszthatják meg iparüzési jogától az iparost, aki a múltban iparendeléye alapján több szakmát üzött

A szociáldemokrata kisiparos szervezet vezetősége Bercean Traian elnöklétével Cluj-Kolozsváron rendkívüli ülést tartott, amelyen behatóan foglalkoztak azzal a miniszteri rendelkezéssel, ami az iparosok kicserélésénél a kisiparosság eddigi szerzett jogait akarja megnyirbálni.

A miniszteri rendelkezés szerint arra akarják kényszeríteni az iparendélyek kicserélésénél az iparosságot, hogy eddigi jogainak valamelyikéről mondjon le. Például a festő és másoló iparost az egyik ipartól meg akarják fosztani, holott a másoló és a festő ipar mindig egy ipart képezett. Ugyanez a helyzet a többi iparágakban is. Aki mégis meg akarja tartani az ilyen összetett ipart, az kétféle iparendélyt köteles kiváltani. Ez a rendelkezés nemcsak a régi szerzett jogokat vesi el, hanem súlyos új terheket ró az iparosságra.

A szociáldemokrata kisiparos szövetség felhívást intézett a többi kisiparos szervezet vezetőségéhez, hogy ebben a sérelmes ügyben egyöntetűen járjanak el. Miután ezt a rendelkezést nemcsak az iparos-mesterekre, hanem a munkásságra is vonatkoztatni akarják, minden valószínűség szerint nemcsak az összes kisiparos szervezetek, hanem a munkásszervezetek is csatlakoznak a tiltakozó mozgalomhoz és abban az esetben, ha a sérelmes miniszteri rendelkezést vissza nem vonják, igen könnyen megtörténhetik, hogy úgy az iparosság, mint a munkásság az új iparendélyeket, illetve munkakönyveket nem váltja ki, vagy nem vesi át.

Végleges felmentést az iparosok kötelező könyvvezetése alól!

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszterium a Kereskedelmi és Iparkamarák közbenjárására a jun. 15-ig felfüggesztett kötelező könyvvezetés megkezdésére a kiskereskedők és kisiparosoknak szept. 15-ig haladékot adott. Vonatkozik ez a kiskereskedők és husiparosokra is városokban, míg egy másik pénzügyminiszteri rendelet falu és oly várost képző helyeken, ahol nincs vágóhid, a husiparost a könyvvezetés kötelezettsége alól teljesen és végleg felmentti. A városi kisiparosok és kereskedők könyvvezetésére nézve azonban a szept. 15-ig szóló elhalasztás dacára annyiban még

saváros a helyzet, hogy a repülőbéllyeg-alapot kezelő bizottság a könyvek lebélyegzése alól soha nem adott felmentést s ezért repülőbéllyegkihágás címén büntető jegyzőkönyv vehető fel mindazon kisiparos ellen, aki nem vezet könyveket. Illetve azt repülőbéllyeggel nem szereli fel. E visszásságot nyomban meg kellene az ipar- és kereskedelmi kamarák közbenjárásával szüntetni és amint azt a különböző országos és nagybörnyvű iparösgvülések mindenütt szorgalmazták, a könyvvezetés kérdését szeptember 15-ével el kell törölni a pénzügyminiszteriumnak.

Revizió alá veszik az adódenunciánsok jutalmazási rendszerét

Ha igaznak bizonyul az adóeltitkolási vád, a besugó jutalmat kap, ha nem igazolódik be, hamis vád címén börtönbe juttatják a denunciáns

Egyes bucurestii lapok a múlt hét folyamán azt a szenzációs hírt közölték, hogy a pénzügyminiszter elérkezettnek látja az időt a régóta kilátásba helyezett általános adóreform megvalósítására. Azért válik ez most lehetségessé, mert az adóbehajtások aránylag rendben folynak és a költségvetési előirányzatban felvett összegeket az államkincstár hiánytalanul megkapja. Ilyenformán az adóreform most a legkevesebb kockázattal járna. Hír szerint főképpen a kereskedelmi és ipari adók teljes átszervezése van előkészítés alatt, amelynek során a patenta fixa rendszert és a három évi adófizetést kiterjesztik az összes iparosokra és kereskedőkre.

Összintén szólva, mi egyelőre nem nagyon bízunk egy ilyen 'általános' reformban, minden mástól eltekintve, már csak azért sem, mert egy ilyen nagy törvényalkotáshoz teljes politikai konszolidáció volna szükséges.

Ezzel szemben azonban, mint beavatott helyről értesülünk, a pénzügyminiszter mégis nagyfontosságu intézkedésre készül, nevezetesen véget akar vetni a hivatásszerű feljelentők és aljas besugók tevékenységének, akik a törvény egyes rendelkezéseit csak zsarolásra és kockázat nélküli spekulációra használják fel. A legutóbbi időben éppen ilyen denunciaciók miatt páratlanul nagy izgalom keletkezett az adózók körében. A vizsgálat kiderítette, hogy hivatásszerű besugók alaptalan rágalmaikról volt csak szó, ami nemcsak a közönség körében keltett ijedelmet, hanem a megejtett nyomozás miatt a kincstárnak is jelentékeny költségbe került.

Informátorunk ezzel kapcsolatban a következőket mondta:

— Nemcsak az adótörvény, hanem a legtöbb pénzügyi és hasonló gazdasági törvény is ismeri azt a rendelkezést, amely szerint a kihágások feljelentői a tényleg behajtott bírságokból jutalomban részesülnek. Most nincs szó a hatósági közegek nyomozásának megjutalmazásáról, amely intézkedés a jövőben sem kívánja érinteni a pénzügyminisztert.

— Rájöttünk azonban arra, hogy a feljelentés kockázat nélküli nagyszerű üzlet. A foglalkozásszerű denunciació, haszonvágýból vagy az elbocsátott alkalmazott bosszúból minden alap és indok nélkül

feljeleni azokat a cégeket, amelyekről feltételezik, hogy félnek a kihágási eljárástól.

— Ha a nyomozás valóban kideríti a bűncselekményt, akkor a denunciáns minden fáradozás és munka nélkül jutalomban részesül. De ha még nem is indul meg eljárás, akkor is ki tudja használni a helyzetet a denunciáns arra, hogy a vállalatot megzsarolja és magának előnyöket biztosítson.

— Megállapítást nyert az is, hogy számos kites egzisztencia már kizárólag ilyen feljelentésektől él, hivatásszerűen folytatja a denunciaciót, a zsarolást és ezzel komolyan veszélyezteti azt a magasabb erkölcsi alapot is, amelyen a törvények rendelkezései felépülnek.

— Éppen ezért a pénzügyminiszter most rendeletet készít elő, amelynek értelmében nyomozásokat csakis pontos címmel megjelölt és komoly adatokat tartalmazó, aláírt feljelentések alapján lehet megindítani. Ha a feljelentés valóban bizonyul, akkor az illető megkapja a jutalmat. Ha azonban kiderül, hogy a feljelentés alaptalan volt, akkor a feljelentő ellen hamis vád miatt azonnal bünvádi eljárást indítanak és a igazságszolgáltatásban megbüntetik. Közismert, hivatásszerű denunciaciók feljelentéseit pedig egyáltalában nem szabad figyelembe venni.

Reméljük, hogy az erélyes miniszteri rendelet kiirtja ezeket a parazitákat, akik mindig, de különösen a legutóbbi időben annyi kellemetlenséget okoztak a kereskedőknek és iparosoknak.

— Nemzetközi fahírek. Lettországbán az erdőészeti minisztérium elhatározta, hogy az erdőtermelést erősen korlátozza. Az előző kampanyban 5.466.000 köbméter gömbfa kitermelését engedélyezték, ténylegesen döntetett azonban 6.266.000 köbméter. Az 1937—38 évi termelési időnyre 4.865.000 köbméter gömbfában állapították meg a kontingenst és a tultermelést radikális eszközökkel akadályozzák meg. — Lengyelország 1936. évi fakivitele az 1935-ik évihez képest 4 százalék visszaesést mutat annak ellenére, hogy Anglia már a múlt évben igen jelentős tételeket vásárolt Lengyelországból.

A pénzügyminiszter leszállíthatja a pénzbüntetéseket

Bucurestiből jelentik: A közvagyon védelméről szóló törvény értelmében a pénzügyminiszterium adminisztratív uton még a legindokoltabb esetben sem engedélyezheti a pénzbüntetések csökkentését, ami rendkívül nagymértékben megszorította a bíróságok munkáját. Simionescu pénzügyi államtitkár most jelentést tett a kérdéssel kapcsolatban a pénzügyminiszternek és azt javasolta, hogy ezt a rendelkezést módosítsák oly értelemben, hogy az 500.000 lejig terjedő pénzbüntetéseket indokolt esetekben a pénzügyminiszterium adminisztratív uton is leszállíthatja. A pénzügyi államtitkár is magáévá tette és rendeleti útján módosítani fogják a közvagyon védelméről szóló törvény vonatkozó intézkedéseit.

★

ROSSZ TANÁCS

Kohn és Grün elmennék az uszodába és egyideig kerülgetik a vizet, nem mernek bemenni. Egyszerre csak megkérde Kohn:

— Bemennék?

— Menj be — mondja Grün.

Kohn haragosan rá szól:

— Na, te is lesheted, amíg én kérlek téged valamit.

★

— Áruszállítás gépkocsival. Az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívja azon iparosok és kereskedők figyelmét, akik saját áruikat gépkocsin szállítják, hogy ehhez a közmunkaiügyi minisztérium engedélyére van szükségük, amelyet az utügyi törvény 19. szakasza értelmében, az ott felsorolt és havonta fizetendő illetékek ellenében állítanak ki. Akik mások áruinak gépkocsin történő fuvarozásával foglalkoznak, azoknak a gépjárművek közúti fuvarozásáról szóló törvény 1. szakaszában megállapított engedélyre van szükségük. Mások áruinak alkalmi szállítására, a megye utügyi hivatal adhat ki külön engedélyeket. A kamara felkéri az összes érdekeltet, hogy szabályszerű engedélyüket mindig vigyék magukkal, mert az utügyi hivatal utasítást kapott a gépkocsin történő szállítások fokozottabb ellenőrzésére és kihágási jegyzőkönyvet állítanak ki az azok ellen, akik nem tudják felmutatni a miniszteri engedélyt, vagy alkalmi szállításokért az utügyi hivatal engedélyét.

★

ARISZTID

Arisztid így szól Agenorhoz:

— A fiam, kéhlek, a mosibranchoz akar szegődni.

— Hogy-hogy? — kérdi Agenor.

— Azt mondja, hogy addig kísérletezik, kéhlek, amíg fel nem találja a perpetuum mobilet, az örök mozgót.

★

— **ÚJ RENDELKEZÉS A SZÁMLÁK REPÜLŐBÉLYEGÉRŐL.** Az Aradi Kereskedelmi Testület közzé teszi, hogy a repülésügyi nemzeti alap bizottsága a Monitorul Oficial augusztus 5-én megjelent számában újabb rendelkezést bocsátott ki a számlák repülőbélyegére vonatkozólag és a közzététel napjától ez a rendelkezés kötelező. E szerint 1000 leiig menő számlákon bármily összegű legyen, 2 lei repülőbélyeg alkalmazandó, 1000 leien felüli összegeknél bármilyen csekély töredéktöbblet mutatkozzék is, az teljes ezer leinek tekintendő, tehát teljes 2 lei repülőbélyeg rovarodó le érte. Vagyis minden megkezdett 1000 lei után a teljes 2 lei lerovandó. Ez a 13. számú határozat hatálytalanította az előző 10. számú határozatot.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép

elmű
lapot

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félévre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

Kivonják az autóbehozatalt a kontingentálás alól?

A legfőbb kontingentálási bizottság a múlt héten ülést tartott, amelyen az automobil-import kérdéssel foglalkozott. A bizottság előterjesztett statisztikai adatokból kitűnik, hogy az év első két negyedében mintegy 300 millió lei értékű autóbilt importált az ország. Tekintettel arra, hogy ez az összeg a behozatali költségvetés arányában igen jelentős, az új importkvótákat csak nagy körültekintéssel adják ki. Ugyanakkor azonban szó van arról, hogy az automobiloikat kivonják a kontingentálás alól.

Konverziós adószok figyelembe!

Az illetékes törvényszéknél be kell jelenteni, hogy a bankok által felajánlott egyezséget nem fogadják el

A kormány az év június 15-én rendeleti útján léptetett életbe a konverziós bank- és kereskedői egyezségeket lebonyolításának meggyorsítására és az egyezségeket végleges rendezésére. A rendeleti törvény szerint mindazok, akik nem fogadják el a felajánlott konverziós egyezményt, ezt a tényt negyven napon belül kötelesek voltak az illetékes törvényszéken bejelenteni és a törvény értelmében ezek a hitelezők százalékosan kapták volna követelésüket, azonban az adós csak 10 év múlva lett volna köteles fizetni és az adós által fizetett összegek 50 százaléka a repülőalapot illeti. A hitelező az öt megillető összeg 50 százalékát nem is kapja kézhez, mert az

adós az ő nevére befizetni azt a repülőalap javára.

Ezt a rendeleti törvényt most a minisztertanács július 31-1 kelettel olyanképpen módosította, hogy azok a hitelezők, akik nem fogadják el a bankok által felajánlott egyezséget, a bejelentést az illetékes törvényszéknél az egyezés jogerőre emelkedésétől számított 40 napon belül kötelesek tudatni. Ezt az intézkedést csak azokra az egyezségekre vonatkoztatják, amelyek a rendeleti törvény kihirdetése után emelkedtek jogerőre, a többi egyezésre vonatkozólag pedig az eredeti rendeleti törvény, illetve a konverziós törvény rendelkezései az irányadók.

Nagy sikert aratott és szép anyagi eredményt ért el az ország első nemzetközi jellegű mintavására, a Sibiu-nagyszabeni mintavásár

Öt éve tartják meg minden esztendőben a Sibiu-nagyszabeni mintavásárt.

Öt évvel ezelőtt, szerény kísérletként, a Sibiu-nagyszabeni kereskedelmi és iparkamara vezetősége inkább helyi jelleggel kereskedelmi és ipari kiállítást rendezett, amely azonban úgyis szép sikerrel végződött, hiszen Sibiu-Nagyszabennek, a szász iparvárosnak és környékének igen jelentős ipara és kereskedelme van.

Az első kiállítás sikere arra indította a kamara vezetőségét, hogy a kiállításokat, illetve a mintavásárokat évenként megrendezze.

Ebből a célból a Sibiu-nagyszabeni sétányon, a város egyik legszebb helyén, idősírgenes pavilonokat építtetett a kiállítók termékeinek elhelyezésére, de az évek folyamán a mintavásár kereteinek tökéletesedésével egyidejűleg nőtt a mintavásár jelentősége is.

Ebben az évben jubildíj a Sibiu-nagyszabeni vásár. Ötödikszor rendezi meg a vezetőség s ezúttal már nemzetközi jelleggel. A nemzetközi jelleg nemcsak az mutatja, hogy a bejáratnál a világ összes nemzeteinek zászlója leng, hanem az is, hogy már

a külföldi kiállítók figyelmét is magára vonta.

Igy például a nemzetközi pavilonban a világ legnagyobb autógyárai szerepelnek.

De túl a nemzetközi kiállításon, amely kétségtelenül a mintavásár látványossága, örvendetes meglepetést keltett a két óriási kiállítási csarnok, amelyek egyenként 1000 négyzetméter terjedelműek, de ezeken kívül még mintegy husz pavilonban állították ki a kiállításon résztvevő vállalatok gyártmányait.

A jubileumot ünneplő mintavásár vezetősége élén Barbat elnökkel és Bozdog főtitkárral, — aki egyúttal a mintavásár igazgatója is, — kitett magáért a mintavásár megrendezésével.

Az is megállapítható, hogy a mintavásár jelentős üzleti eredményeket ért el. A hivatalos adatok szerint a kiállítás minden kereskedelmi és ipari ágában jelentős üzletkötés történt s több külföldi cég már most bejelentette részvételét a jövő évi mintavásárra, amelynek hovatovább nagy idegenforgalmi szerepe is lesz.

Augusztus 22-től kezdve lépnek érvénybe a budapesti őszi vásár utazási- és vizumkedvezményei

Megrendezik az idén az Országos Kézművesipari Kiállítást is.

Minden öt évben egyszer rendezett rendkívüli eseményre készül az ősszel Budapest. Szeptember 2—20-ig, az Őszi Lakberendezési Vásár keretében hosszú évek szünete után újból megrendezik az Országos Kézművesipari Kiállítást, amely a magyar kisiparosság legszebb munkáinak bemutatását jelenti. Csúcspontja az eseménynek az Aranykoszorús Mesterverseny, mert hiszen az az iparos, aki itt aranykoszort nyer, öt éven át élvezheti dicsőségének nem csekély gazdasági eredményét is.

Az esemény nagy jelentőségére való tekintettel a magyar kormány, de vele együtt számos más állam kormánya is szokatlanul nagy kedvezményt biztosított mindazok részére, akik az Őszi Vásáron és kiállításon akár mint kiállítók, akár mint látogatók részt kívánnak venni.

A magyar kormány a látogatóknak a Budapestre való utazására, hír szerint, már augusztus 22-től

kezdve érvénybe lépő és egészen szeptember 20-ig igénybe vehető 50 százalékos utazási kedvezményt nyújt, amely a visszautazásra szeptember 2-től 30-ig marad érvényben. Az utasok azonkívül az Őszi Vásár által kibocsátandó igazolványok alapján előzetes vizumváltás nélkül utazhatnak Magyarországra.

Tekintettel az Őszi Vásár nagy fejlődésére, tárgyalások indultak meg annak érdekében, hogy a vásár látogatói a CFR vonalain is részesüljenek utazási kedvezményben. Ertesülésünk szerint már a közeli napokban kedvező döntés fog történni ebben az irányban is, különös tekintettel arra, hogy a jugoszláv, a csehszlovák, az osztrák és számos egyéb állam kormánya máris engedélyezte a kért utazási kedvezményt. Az Őszi Vásár utazási igazolványai egyenként 150 leiért az Európa utazási iroda és a Wagons Litt-Cook iroda fiókjai fogják árusítani már a hó közepétől kezdve.

A vasércprobléma mint világpolitikai tényező

Bilbao bukása nemcsak politikailag jelentős esemény. Szoros összefüggésben van a vasérctermelés világgraszoló problémájával. A fegyverkezés vasércellátás nélkül elképzelhetetlen. Erthető, hogy azok a nemzetek, amelyek nem rendelkeznek kellő mértékben ezzel a fontos nyersanyaggal, minden eszközt megragadnak, hogy elláthassák magukat.

Hitler wüzburgi beszédében nyíltan kijelentette, hogy

Németország elsőrangú érdeke, hogy Spanyolországban a nemzeti kormány kerekedjék felül.

mert így módon biztosíthatja magának a spanyol vasérc behozatalát.

Az ideológia tehát csak ürügy a német fegyverkezés vezérproblémájának, a vasércellátásnak a lepezésére.

Németország 1936-ban 17 millió tonna vasércet importált. Saját termelésű vasérc csak 30 százalékban fedesi a szükségleteket, nem is szólva, hogy a hazai érc vastartalma elég alacsony. A német vasércszükséglet 50 százalékát Németország eddig Svédországból importálta, de 1938. január 1-től kezdődőleg Anglia 2 millió tonnával több vasat importál Svédországból, ami azt jelenti, hogy Németországba irányuló svéd vaskivitel megfelelő arányban csökkeni fog. A svéd társaságok hiába kérelmezték kormányuknál, hogy a német vasércszükséglet arányában növelhessék termelésüket, a kormány határozottan megtagadta az engedélyt.

Az új svéd vasércpolitika azt jelenti, hogy Anglia 10 százalékkal emelheti vasiparát, míg Németország kénytelen azt 10 százalékkal csökkenteni, ami a fegyverkezés szempontjából beláthatatlan fontosságu.

Németország vaséhsége tehát a jövő év folyamán válságossá lesz, s a birodalmi kormány máris törvényes korlátozásokkal sújtja a vasfogyasztást. A német vasiparosok Jugoszláviában, Magyarországon és Svájcban kutattak érc után, de oly csekély mennyiségben találtak, hogy kiaknázásával kénytelenek voltak felhagyni.

Franciaország és Spanyolország annál bővebben rendelkezik az áhított ércel.

A spanyol tényező Bilbao eleste ellenére is, nagyon bizonytalan, pedig

egyedül Spanyolország képes volna évente 3-4 millió tonna ércet exportálni.

Csak a minap került forgalomba az a hír, hogy Franco tábornok engedélyt adott az „Orconera Iron Company”-nak, a legnagyobb bányatársaságnak, hogy működését tovább folytathassa és a termelt vasércet Angliába szállíthassa.

Franco tábornok arra törekszik, hogy hadviselő félnek ismerjék el, s ennek az elismerésnek a fejében igen nagy engedményekre hajlandó a spanyol vasércet kiaknász angol tőkével szemben.

Németország tehát kénytelen Franciaországhoz fordulni vasért, hol nyilvánvaló, hogy ez a vas a francia politikát keresztező fegyverkezésre szolgál. Dr. Schacht tárgyalta Párisban a francia bányatulajdonosokkal.

A francia vasérctermelés, úgy mennyiségileg, mint minőségileg, a második a világon. Noha az egész

világ vasérctermelése hatalmas arányban fejlődik,

Franciaország 1936-ban csak alig számbavehető arányban növelte termelését. A francia vasérctermelés még az 1929-iki színvonalat sem érte el. A 40 órás munkahét bevezetése, valamint az idegen nemzetiségű bányászok távozása érzékenyen hozzájárult a francia vasérctermelés süllyedéséhez. Amellett a francia vasérc foszfortartalma, ami speciális kohászati eljárást követel. A francia-német kliring-egyezmény is akadályokat gördít a vasbehozatal elé. Viszont a csehszlovák, osztrák, vagy jugoszláv behozatal nagy akadálya, hogy az említett országok devizában követelik a fizetést. Azonkívül a különféle ércfajták megfelelő kohászati eljárásokat követelnek, ami mind megrágitja és komplikálja a német vasipar helyzetét.

Vámmentesítette Magyarország a hordóbevitelt

A magyar kormány rendeletet adott ki, amely szerint ez év december 31-ig vámmentesen engedélyezi a hordóbevitelt. A rendelet kibocsátására az adott okot, hogy Magyarországon is bő szőlőtermésre számítanak és módot akarnak adni a gazdáknak, hogy idejében eldassák magukat hordóval.

A vámmentes magyarországi exportlehetőség igen jó hírt jelent kádáripárunkra, amely jelentékeny mennyiségek erejéig exportképes.

A jogtalanul szedett díjakat tartozik visszafizetni a betegsegélyző

A felsőfoku felebbezési bizottság elvi döntése.

Érdekes ügyben hozott jogerős és egyben elvi jelentőségű döntést a budapesti központi betegsegélyző pénztár mellett működő felsőfoku felebbezési bizottság.

A társadalombiztosító pénztár Targumureş-marosvásárhelyi fiókja 1936. januárjában közölte az érdekeltekkel a központnak azt az intézkedését, miszerint az u. n. „feltételes biztosítás” rendszerében változás történt s így az ebbe a csoportba tartozók számára megszűnt az a lehetőség, hogy továbbra is tagjai lehessenek a pénztárnak. A rendelkezés igen sok Targumureş-marosvásárhelyi embert érintett, olyanokat, akik hosszú éveken át mint „feltételes biztosított” tagok, fizették a betegsegélyzői illetéket. Így Mészáros Dénes Targumureş-marosvásárhelyi lakos mint banktisztviselő, tagja volt a betegsegélyzőnek és 1922-ig mint rendes tag fizette a járulékokat. Ezután az 1907. évi idevonatkozó törvény 42. cikkelye értelmében, mint feltételes tag fizette tovább a díjakat abban a reményben, hogy a törvény intézkedése alapján 65 éves korában nyugdíjra tarthat igényt. A korhatár elérése előtt három hónappal 1936. januárjában a helybeli társadalombiztosító intézet arról értesítette, hogy bár mindeddig rendszeresen fizette a tagdíjat, az 1933. áprilisában kelt 992 számú királyi rendelet intézkedésével értelmében al-

kalmaztatása után még csak egy évig szerepelhet mint feltételes tag és így a helybeli betegsegélyző pénztárnak nem áll módjában majd a nyugdíjjárulékokat folyósítani. Mészáros Dénes ekkor kérte a pénztárt, hogy az 1923. után befizetett tagdíjakat fizesse vissza. Kérését azonban megtagadták. Mészáros fellebbezéssel élt, de az elsőfoku fellebbezési bizottság szintén elutasította kérését.

Igy került az ügy a budapesti legfelsőbb fellebbezési bizottság elé, amelynek 1937. márciusában kelt 1354. számú határozatát most kézbesítették. Eszerint Mészáros 1923. után valóban nem lehetett többé tagja a társadalombiztosítónak, így nyugdíjra nem tarthat igényt, s határozat azonban

kötelezte a Targumureş-marosvásárhelyi betegsegélyző pénztárt, hogy az 1923. óta 1936. januárjáig befizetett díjakat fizesse vissza.

INFORMÁCIÓ.

Kohn megkérdi Grünöt:

— Na, hogy megy a Braun üzlete?

— Szó, szó — mondja Grün — lassan, de piszkosan.

Bucu a keresztrejtvénytől

Egy keresztrejtvény-bajnok vallomása.

Irta: LASZLO ALADAR.

Bevallom őszintén és férfiasan, valaha imádtam a keresztrejtvényeket. De többé nem fejték keresztrejtvényt. Hogy miért? Ezt mingyárt elmondom. Amikor évekkkel ezelőtt az első keresztrejtvény megjelent, végigtanulmányoztam a vízszintes és hosszszában keresztülfutó kockasorokat s miután megfejtettem életem primór-keresztrejtvényét, kijelenttem, hogy ez a legnagyobb hülyeség, amivel csak valaha foglalkoztam. Mint maradi ember, visszatértem a régi rejtvényekhez: a lóugráshoz, a képrejtvényekhez és a tanulságos számológai feladatokhoz... Első szempillantásra meg tudtam állapítani, hogy o/a az minden józan ész szerint o per a, tehát nem egyéb, mint opera... Ha a rejtvényben egy emberke szorgalmasan ásott s feje helyett „m” betűt viselt, akkor tudtam, hogy ennek egyedüli helyes megoldása: más.

A számtani rejtvényekben szerzett jártasságom pedig már odáig fejlődött, hogy a hajó hosszából, szélességéből, tonnataralmából és csomósebességéből pontosan ki tudtam számítani a kapitány feleségének valódi életkorát. A fejtörők fejtése során olyan tökéletesen törtem a fejemet, hogy néhány év múlva rejtvényfejtői pályafutásom elérkezett arra a kulminációra, amelyen már minden érdektelenné és unalmasá válik. Barátaim a nehezebbnél-nehezebb

rejtvényeket hozták nekem s én csak egy pillantást vetettem az elvágott vagy vesszővel és ponttal ellátott ábrákra s már tudtam is a megfejtést.

A tökéletesség szinte bosszantott. Visszatértem a keresztrejtvényhez, bár eleinte nagyon lenéztem szegényt. Igaz, hogy akkor nem számítottam arra, hogy a keresztrejtvény közben ilyen karriert csinál... Sokáig ellenálltam! De amikor meghallottam, hogy keresztrejtvénnel családiházat, autót, uriszobaberendezést, rádiókészüléket és gramofont lehet nyerni — rávettem magamat az új üzletágra.

Mint régi fejtörő-családból származó rejtvényfejtő, ezen a téren is nemsokára tökéletesítettem magam. Tudtam, hogy a 14-es vízszintes menyaszonny, ami három betű, az nem lehet más, mint „ara”... A függőleges, elől-hátul magánhangzós futballcsapat pedig UTE-val egyenlő. Tudtam, hogy a négybetűs vízszintes, ami a meghatározás szerint orosz szentkép, az „ikon”... Kitanultam a fortélyokat és lassanként én lettem a keresztrejtvényfejtő bajnok, ami mégis már egy kis rangot jelent korunk alismeréseket nehezen osztogató társadalmában.

Minden keresztrejtvényt pályázaton résztvettem. Vitrinemben otthon úgy állnak a díjak, mint Csik Feri ezekrényében az arany és ezüst serlegek. Keresztrejtvényversenyzői pályafutásom főállomásai: egy utazási iroda pályázatán nyert olasz körutazási jegy, a „Venus” pucpasztagyár rejtvénytárgyát az első díja egy ezüsből készült „Venus” pucpasztadoboz. A „Színház és Lóport” című folyóirat pályázatán nyert írógép. Azt pedig bizonyára önök is tud-

ják, hogy tavaly én nyertem a keresztrejtvény-derbyt, a kétszemélyes kis sportautót, ami jelenleg is javítás alatt áll, mert a múlt héten az Andrássy-ut és Aradi-ucca sarkán egy vigyázatlan járókelő nekiment és fellökte.

A keresztrejtvény miatt feladtam állásomat, mert minden időre szükségem volt. A keresztrejtvény egész embert kíván, éppen úgy, ahogy az igazi sakk nagyságok csak a sakknak élnek. Megalapítottam a MKFE-t (Magyar Keresztrejtvény Fejtők Egyesülete), amelynek e pillanatban még elnöke vagyok. Keresztrejtvény-ügyekben országos szaktekintély lettem és minden reményem meg volt arra, hogy amennyiben mégis felállítják a keresztrejtvény-kormánybiztosságot, én leszek a rejtvényügyek kormánybiztosa.

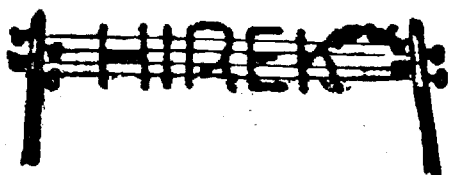
Ezek után önök jogosan kíváncsiak arra, hogy most mégis miért foglalkozom a visszavonulás sötét gondolatával...

Szeretem az őszinteséget és ezért bevallom egyenesen, hogy pályafutásom a napokban súlyos törést szenvedett. A MKFE egyik agilis választmányi tagja, aki mindig a legnehezebb rejtvényeket szállítja nekem, a napokban megint átnyújtott egy bajnokoknak való fejtörőt.

— Holnap elhozom megfejtve, — mondtam fölényesen.

Hazavittem az ábrát és este nekifeküdtem a munkának.

Az egyes vízszintes mingyárt komoly fejtörést

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration:
Arad, Căminul Industriilor — Iparos Otthon.
Strada Braşianu 18.
Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves köteteknél árengedmény.

Erdekes adalékok arról, milyen lassan hódítja meg benzintermő országunkat a gépkocsi

Csak minden 8500-ik lakosra jut nálunk egy autó.

A ma emberének egyik legfontosabb közlekedési eszköze kétségkívül a gépkocsi. A kerékpár csak helyi viszonylatban jöhet számításba, a vonat viszont nem áll tetszésszerűen időben rendelkezésünkre, így tehát az egyetlen közlekedési lehetőség, amely a napok vagy éjszakák hármely órájában rendelkezésünkre áll: a gépkocsi. Országunk a benzin hazája és így magától értetődő volna, hogy a többi európai vagy amerikai államokhoz képest, amelyek nem rendelkeznek olajtermő vidékekkel, aránylag nálunk szaladjon a legtöbb gépkocsi. A helyzet, sajnos, ennek az ellenkezője. A legutolsó kimutatás a motorikus járművekről 1935-ben készült és eszerint az országban összesen 36.528 olyan jármű van, amelyet motorikus erő hajt. Ebből 23230 személyszállító autó, 6825 teherautó, 2803 társasgépkocsi, 900 traktor, 2770 motorkerékpár és végül 500 egyéb motorikus jármű. Miután az utóbbi két esztendőben a valutáris helyzet egyáltalában nem kedvezett az autó importnak, az 1935-ben nyilvántartott gépkocsik száma nem növekedett (inkább csökkent), úgyhogy ma is körülbelül 23 ezer gépkocsi fut az ország különböző helyeiben. Érdekes megemlíteni, hogy 12 évvel ezelőtt, 1925-ben még mindössze 11.725 motorikus közlekedési járműve volt országunknak. A következő öt esztendő alatt igen szép fejlődés következett, mert már 1930-ban 38.314 gépkocsi, tehergépkocsi, autóbussz és egyéb hasonló jármű felett rendelkezünk. Ezután 1935-től mostanig főleg a személyszállító gépkocsik terén mutatkozott állandó csökkenés. Ha alapul vesszük a 23.000 gépkocsit, akkor országunkban csak minden 8500 lakosra jut egy autó.

okozott. Indulatszó, mondta a meghatározás. Megszámoltam a kockákat... Tizenhárom betű. Végigpróbáltam az összes indulatszót, megnéztem a szótárt, a lexikont, de bizony tizenhárombetűs indulatszót nem találtam.

Szégyenkezve mentem tovább, hogy majd később támpontot kapok. Ez a módszer koca-rejtvényfejtőknek való, bajnokokhoz és nem méltó... De hiába, ha azt a nyavalyás indulatszót nem tudom kitalálni.

Órák multak, órák teltek és lassanként rájöttem, hogy ez a legnehezebb keresztrejtvény, amivel valaha dolgom volt. A huszonnyolcas vízszintes a meghatározás szerint: párolog. Végigpróbáltam mindezt, ami párolog, de a kilenc betű helyére egy se illett. Nem tudtam megfeleíteni a vízszintes napszakot, a függőleges melléknevet, a vízszintes erdei levegőt, a függőleges folyót... Rámvilladt, kinőtt a szakállam, elszívtam száz cigarettát, megingott a hitem és az önbizalmam... Reggel lett és dél lett és újra este lett és az üres kockákba egy betűt se tudtam beleírni...

Már elővettem a revolveremet, amikor az előszobáján esengtek. Távirat érkezett, amelyben az állt:

Ne törd a fejed. Stop. Kér az időért. Stop. A keresztrejtvényt egy évéd lapból másoltam ki. Stop.

Eloolvastam a táviratot és elhatároztam, hogy többé nem foglalkozom keresztrejtvényfejtéssel. Visszavonulok!

— FONTOS INTEZKEDES A REPÜLBÉLYEGEK ALKALMAZASAROL. A nemzeti légügyi alap központi vezetősége rendeletet bocsátott ki, amellyel magyarázattal szolgál az 1936 április elsején megjelent rendelkezéséhez. A rendelkezés értelmében mindazok az átadási elismervények, nyugták, szállítási értesítések, amelyekben részletezik az áru minőségét és részletezik az áruk egység árát és amelyeken az átvevő aláírása szerepel, repülőilleték alá esnek. Ezen elismervények, nyugták, szállítási értesítések ugyanúgy bélyegezendők felül, mint általában a számlák.

— MEGDRAGUL AZ AJANLOTT LEVÉL DIJA. Az aradi postaigazgatóság közli, hogy a postavezérgazgatóság által felmért díjazás alapján az ajánlott levelek díja 17 lei és egylees repülőbélyeg. Ezentúl tehát a feladóvevény egylees díját bélyegben kell leróni.

— Új rend a munkakönyvek használata körül. A munkaügyi minisztérium legutóbb a munkakamarákhoz rendelkezést küldött, amelyben az iparosok vizsgabiztosai számára ad ki utasításokat. A miniszteri utasítások többek között a következőket tartalmazzák: A munkakönyvet nem lehet több foglalkozásra, vagy egy foglalkozás több ágára kiállítani. Ha valaki többféle foglalkozásra akar munkakönyvet, köteles két, vagy több munkakönyvet kérni. A kiadósági nyelven kiállított munkakönyvhöz hiteles román másolatot kell csatolni. Külföldi iskolák bizonyítványait is elfogadják, ha a minisztérium a vonatkozó iskolát egyenrangúnak ismeri el. Az aradi munkakamara kebelében megalakult vizsgázató bizottságok különben megkezdtek az egyes csoportok bizottsági tagjainak vizsgáztatását, míg a segédek vizsgáztatására egy később meghatározott időpontban kerül a sor.

ZAJOS ALLAPOT.

Döcög és Pöcög találkozik az utcán.

— Hallom, — mondja Döcög, — megnősültél.

— Disznóság, — feleli elborult arccal Pöcög.

— Miért? — Mi? — kérdezi Döcög.

— Hogy már tihozzátok is elhallatszok.

— Új Bergmann-csőgyár Transilvániában. Cluj-Kolozsváron Bergmann-csőgyár alakult, amely legközelebb már meg is kezdi tevékenységét. A vállalat az 500.000 leies alaptőkével Cluj-Kolozsváron már korábban megalakult Concordia rt. keretei között fog működni.

— Állatárak Cluj-Kolozsváron. Teljesen hízott ökör 17—18 lei, félhízott 14—15 lei. Teljesen hízott élősértés belföldi vágásra 23—24 lei, kivitelre 26—27 lei. Fejőstehén, Siementhal szavatolással 9—12.000 lei. Szopóborju, minőség és súly szerint 1500—2000 lei. Növendékállat hasonló feltételek mellett 2500—4000 lei. Igásló párja 14—18.000 lei. Kocsiló párja 18—22.000 lei. Igásóör párja 14—18.000 lei.

— HASZNALT BÉLYEGET CSAK A BANCA NATIONALA ENGEDÉLYEVEL SZABAD KÜLFÖLDRE KÜLDENI. A Banca Nationala rendeletet adott ki, melynek értelmében a jövőben használt bélyegyet csak a Banca Nationala engedélye alapján lehet külföldre küldeni. A jegybank az engedélyt csak abban az esetben adja meg, ha a kérelmező elküldés előtt a bélyegek ellenértékét devizában a jegybank rendelkezésére bocsátja. A Banca Nationala abból indul ki, hogy a bélyegkereskedő a külföldön devizát kap a használt bélyegért és ezért követeli a devizák előzetes beszállítását, de figyelmen kívül hagyja, hogy ezzel a külfölddel eddig folytatott bélyegkereskedelem és bélyegcsere egy csapásra megszűnt, mert a legtöbb esetben a bélyeggyűjtő a külföldre küldött használt bélyegekért nem devizát, hanem cserebélyegyet kapott.

— Pontos fizetést követelnek a letétpénztártól. A letétpénztár ellen számos panasz merült fel, hogy a letétbe helyezett összegek visszafizetését csak hosszú hónapok után eszközli és így az elmúlt év folyamán a pénztárnál több 100 millió lei gyűlt össze. Az Ugr most beadvánnyal kérte a pénzügyminisztériumot, utasítsa a letétpénztárt, hogy a nála letétbe helyezett összegeket az államszámviteli törvényben előírt 8 nap alatt fizesse vissza, amennyiben az összeget a bíróság feloldotta.

Meseriaşul - Az Iparos

Eladó kombinált vastagság- és egyengető gyalugép 60 cm. széles, Freser gép, lyukfurógép körűrésszel kombinált, gatterek, több félstabil gőzgép, szalagfűrészek

Valamennyi gép golyóscsapággal, kifogástalan karban.

„LIGNUM” Arad,
Str. Goldis. — Telefon 16-32

— Ismét több importőr-cég ellen alkalmaztak megtorlást. Bucurestiből jelentik: A kereskedelmi minisztérium mellett működő és a behozatalt ellenőrző hivatal az importcégek egész sorát zárta ki a behozatalból. A kizárás oka, hogy vagy behozatali engedélyeket adtak tovább, vagy behozatali engedélyeket vásároltak, vagy nem alkalmazkodtak a román elem védelméről szóló törvény végrehajtási utasításának határozmányaihoz.

— F... rendszeres munka... A kormány, majd a F... Nationala a lapokban közleményeket adott fel, melynek értelmében a legutóbb megjelent rendelet törvény rendelkezései szerint a külföldi lejkövetelések belföldi forgalma teljesen szabaddá vált. A jegybank azonban nem értesítette erről az autorizált bankokat. Miután pedig a bankok újságközlemények alapján nem dolgozhatnak, egyelőre semmiféle számlatulajdonos megbízásának nem tesznek eleget, amíg meg nem kapják a megfelelő hivatalos utasítást. Így tehát a felszabadított külföldi lejkövetelések továbbra is zár alatt vannak.

— Husért Németországból gépkocsi alkatrészek. A timişoarai „Centru” mezőgazdasági szövetkezet engedélyt kapott a Németországba ki szállított friss hus tételek ellenértéképpen keletkezett 101.796 német márkát kitevő követelés felhasználására. A szövetkezet autógumik és gépalkatrészek behozatalánál számolja fel ezt a követelést.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Haláleset Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunică cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Haláleset Segélyező csoportjai Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámkig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban: v. I. Teodor Padureanu Tódorné 915, v. I. Nicolae Nuver Miklósné 916.

In Grupa II. Csoportban s. I. Petru Boția Péterné 995, s. I. Florian Costin Flóriánné 996 számig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupei de Ajutor de Inmormantare a Industriilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile lor, să achite restanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statutele calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A) Csoportban: 99: s. I. Stefan Koteles Istvánné.

In Grupa B) Csoportban: 986: Gheorghe Ciurdar György.